

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inzerate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izda vsak dan s izjemo razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECC

Nezadržno prodiranje v Ukrajini

Uspešni naskoki na utrdbe pri Petrogradu

Pri napadu na angleški konvoj je bilo potopljenega za 25.000 ton sovražnega ladjeva

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev Glavni Stan, 18. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V Ukrajini se vzhodno od Dnepra nezadržno nadaljujejo napadalne operacije.

V boju za utrdbe pri Petrogradu so bili doseženi močni uspehi. Oddelki ene same pehotne divizije so z naskokom zavzeli 119 bunkerjev.

Na morju okoli Krima, pred otokom Osel, na jezeru Ladoga, ob izlivu Volhova in na Belem morju je letalstvo potopilo 3 prevozne ladje s skupno 3000 tonami in je zadelo 16 nadljudskih ladij hudo ter je tako treba računati z izgubo velikega dela tega brodogradila. Poleg tega je bil uničen rušilec, dve podmornici in štiri sovjetski hitri čolni.

Hitri čolni so pred angleško obalo napadli angleški konvoj, ki so ga ščitili rušilci in strazarski čolni in so vkljub močni obrambi potopili štiri sovražne trgovske ladje s skupno 25.000 tonami. Po uspešnem boju z angleškimi rušilci so se vsi čolni neoposredovano vrnili.

Pri Faroerskih otokih so izvidniška letala v nizkem poletu močno poškodovala veliko trgovsko ladjo. Bojna letala so ponoči bombardirala pristaniške naprave v jugovzhodni Angliji.

Včeraj je sovražnik pri poskusu napada na ozemlje pri Rokavskem prelivu izgubil 18 letal in sicer od tega 15 v letalskih bojih, 3 letala pa je sestrelilo protiletalsko topništvo. Dve lastni letali norešamo.

Manjše število angleških bombnikov je izvedlo ponoči motilne napade v jugozahodni Nemčiji.

Budimpešta, 18. sept. AS. Madžarska brzojavna agencija objavlja, da so sovjetske čete skušale s številnimi protinapadi ustaviti prodiranje madžarskih čet od Dnepra. Čete maršala Budjenija so hotele večkrat prekorajiti reko na raznih krajih, madžarske čete pa so vedno odbile sovražnika. Tako so pri nekem poskusu madžarske čete popolnoma uničile dva sovjetska bataljona. Svoj poskus so sovjetske čete napravile s posebnimi čolni in z motoriziranimi sredstvi.

Madžarsko letalstvo je izvedlo važne obsežne napade na zbirališča sovražnih čet. Eno madžarsko letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

Prvi nemški oddelki pridri v Kijev

Kopenhagen, 18. sept. as. DNB poroča, da danski jutranjiki poročajo, da so nemške čete s svojim prodiranjem onstran Dnepra spravile v nevarnost industrijska področja pri Harkovu in pri Donecu.

Berlinske Tidingene poročajo, da so prvi oddelki nemških čet vdrli v Kijev.

Italijanska letala so sestrelila tri sovjetska letala

Vzhodno bojišče, 18. sept. lp. Kakor se je izvedelo iz pristojnega vira, so italijanska lovka letala na južnem odseku bojišča dne 14. septembra dosegla še nove uspehe. V spopadu s sovjetskimi letali so italijanski lovci sestrelili tri sovjetska letala.

Finske čete zasedle Syvari

Helsinki, 18. sept. AS. Hitre finske čete, postavljene večinoma iz kolesarjev in iz tankov, so po hitrem in silovitrem boju zasedle važno železniško središče Syvari, ki je 60 km vzhodno od Oloneca in tako se je razširil tisti del proge proti Murmansk, ki je že v finskih rokah. Finske čete so zajele mnogo ujetnikov in zaplenile mnogo vojnega gradiva.

Finska izvidniška letala so ugotovila, da se vijejo ogromni oblaki nad Kronstadtom. Nemška letala namreč stalno bombardirajo to trdnjavo, topovi v tej trdnjavi pa so tiho, pristaniške naprave pa gore. Da je pristanišče v Kronstadtu že neuporabno, se vidi iz tega, ker nekatere sovjetske vojne ladje stalno krožijo med Kronstadtom in Petrogradom. Nekatere sovjetske vojne ladje se tudi skušajo zateči v pristanišča ob južni Karelji, kjer pa so v nevarnosti finskih topov.

Finci zasedli otok Ramo

Stockholm, 18. sept. AS. Dopisniki švedskih listov poročajo iz Helsinki, da so finski oddelki v odseku jezera Ladoga zasedli otok Rama. Finci

Krim odrezan od Ukrajine

Berlin, 18. sept. AS. Pehota in letalstvo že napadeta sam polotok Krim. Dosegle so Perekop in se sedaj bore ob močvirjih, ki dele polotok od Nogajske stepe. Tudi tukaj ima nemško letalstvo glavno vlogo. Nemška letala so na več mestih razbila progo Melitopol—Sebastopol. Posebno velik uspeh je nemško letalstvo doseglo pri bombardiranju velikega mosta, ki veže Krim z ostalo Rusijo. Zavezniške čete se med hudimi boji bližajo Melitopolu in Mariopolu. Nemško letalstvo pa razbija še dalje sovjetsko železniško omrežje prav do Azovskega morja in še čez.

Pri Kijevu se nemški pritisk nadaljuje. Po nekkih poročilih je ukrajinska prestolnica že odrezana od zaledja. Na srednjem odseku Nemci hitro nadaljujejo svoje prodiranje. Govori se o novem mostovišču, ki so ga nemški pionirji napravili čez reko, ki pa se ne imenuje Ujetih je bilo nad 3000 Rusov. Na valdajski planoti se je zvišalo število ujetnikov za 8000. Skupno je torej v tej bitki, ki naj bi olajšala nemški pritisk na Petrograd, sovjetska vojska izgubila 61.000 ujet-

so zasedli otok po tridnevni bojih in zajeli mnogo ujetnikov. Čiščenje tega ozemlja se uspešno nadaljuje.

Uspehi finskega letalstva

Helsinki, 18. sept. AS. V zadnjih 24 urah je bilo finsko letalstvo izredno delavno. Finska letala so zlasti bombardirala zbirališča sovjetskih čet in skladišča v vzhodni Karelji. Finska letala so razpršila velike sovražne kolone, ki s ojih odkrila sovjetska izvidniška letala. Finska letala so sestrelila dve sovjetski lovski in štiri bombna letala.

Izgube sovjetskega letalstva

Berlin, 18. sept. AS. Izvedelo se je, da je bilo v zadnjih štirih dneh uničenih 278 sovjetskih letal, v istem času pa so Nemci izgubili 22 letal.

Zakaj se zavlačuje konferenca v Moskvi

Carigrad, 18. sept. AS. Carigradski list »Ikdame« piše, da se odlaga začetek konference v Moskvi zaradi tega, ker Anglija in Amerika ne moreta poslati pomoči Sovjetski Rusiji. Turški list poudarja, da niti Anglija, niti Amerika ne moreta dati Sovjetski Rusiji vojaške pomoči in pravi, da nikdo več ne more Rusiji dati tistega gradiva, ki ga je izgubila. Rusija je izgubila skoraj vso vojno proizvodnjo, ko so njene tovarne v južni Ukrajini presle v nemške roke. List poudarja, da je prevoz skozi

Junaški napad italijanskih oklepnih voz na vzhodnem bojišču

Rim, 18. sept. AS. Vojni dopisnik lista »Messagero« na vzhodnem bojišču poroča o dogodkih, ki posebno jasno kažejo zagon in hrabrost italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji ter njegovo veličastno pripravljenost za boj proti sovjetskim oklepnim sredstvom.

Na čelu ene izmed italijanskih kolon, ki so napredovale, je neke na vzhodnem bojišču šel bataljon pehote, še pred tem pa ogledniške patrole. Ena izmed teh patrol, ki so jo sestavljali trije motoristi, je nenadoma na nekem ovinku odkrila sovjetske tanke. Tanki so bili čisto pri miru, njihove posadke pa na tleh. Ni se dalo videti, ali pregledujejo orožje ali motorje. Nasprotniki so odkrili drug drugega hkratu. Ruski tanki so se takoj začeli gibati. Italijanski motoristi so se umaknili in opozorili svoje poveljstvo.

Bataljon se je takoj razpostavil v bojni red. Podpiralo ga je nekaj protitankovskih topov. Ko je bataljon prišel na mesto, kjer so prej odkrili sovjetske tanke, ni bilo o teh več sledu. Pač pa so jih zopet zaznali nekaj kilometrov dalje v gozdiču na levi strani ceste v neki kotlini. Oklepniki so se skрили tam, da bi italijanskim silam ubranili prehod.

Toda italijanski protitankovski topovi so takoj stopili v akcijo navzile sovjetskemu ognju. Na mah so zadel tri nasprotnje oklepne vozove in jih uničili. Ob istem času pa je sovjetski oklepni oddelke, čigar prednja straža so bili omenjeni vozovi, presenetila nemška motorizirana kolona. Ta je Sovjete napadla in jih razpršila. Boj so podpirale tudi italijanske čete, pri čemer je poveljnik bataljona bil ranjen na levi roki, pa ni pustil poveljevanja. Ko so ga za silo okrepčali in obvezali, je nadaljeval z odporom na čelu svojih vojščakov in dajal navodila, kako streti poslednji sovjetski odpor. Po begu sovjetskih oklepnih voz je nekaj sovjetskih oddelkov ostalo ob robu gozda in začelo streljati

Eksplodizija raztrgala tri švedske rušilce

Stockholm, 18. sept. Včeraj dopoldne ob 11.30 je v švedskih obrežnih vodah pred Stockholmom prišlo do strašne pomorske nesreče. Na švedskih torpedovkah »Göteborg«, »Klass Horn« in »Ugla« je prišlo do silovitih eksplozij. Eksplodizije so se nadaljevale uro dolgo in so jih slišali daleč na okoli. Prva in druga torpedovka sta se potopili takoj, tretja je bila pa tudi toliko

poškodovana, da je šla po nekaj urah na dno. Torpedovko »Göteborg« je eksplozija pretrgala na dve. Kakor pravi uradno poročilo je bilo pri nesreči 31 mornarjev mrtvih, 11 pa ranjenih. Ranjence so prenesli na bolniško ladjo, ki je s štiriimi delimi enotami priplula na pomoč. Reševalno delo je bilo zelo oteženo zaradi tega, ker je bila voda krog in krog pokrita z gorečim petrolejem. Kaj je to strahovito nesrečo povzročilo ni znano. Oblasti so uvedle preiskavo.

Angleži si ogledujejo tajne naprave v Moskvi

Stockholm, 18. sept. AS. Angleško vojaško odposlanstvo si je ogledalo v Moskvi obrambne naprave. Pravijo, da so jim Rusi pokazali tudi tajne obrambne naprave.

Vojno poročilo št. 471

Odbiti sovražni napadi pri Tobruku

Podmornica potopila parnik, poln avtomobilskih vozil

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Cirenaika: Na bojišču pri Tobruku so bili odbiti sovražni napadi. Nemška letala so bombardirala utrdbe in so bombe zadele vozila in barake. Tudi v noči med 16. in 17. septembrom so sovražna letala izvedla polete nad Tripolis in Benghazi. Nekaj žrtev, omejena škoda. Prebivalstvo teh dveh mest, ki mu napadi angleškega letalstva zlasti ve-

Vojna na zahodu

Berlin, 18. sept. AS. DNB poroča, da so v noči na 18. september sovražna letala v skromnem številu preletela jugozahodno Nemčijo, kjer so metala zažigalne in eksplozivne bombe, ki pa niso napravile nobene škode.

Berlin, 18. sept. AS. Včeraj so bile vremenske razmere odlične in zato so angleška letala popoldne skušala prileteti nad francosko zasedeno ozemlje. Med temi poleti je bilo sestreljenih 15 angleških letal vrste »Spitfire«, dve nemški letali pa se nista vrnila na svoje oporišče.

Berlin, 18. sept. AS. Nemško daljnostrelno topništvo je v noči na 17. sept. obstreljevalo angleški konvoj pri Dovru. Angleške ladje so hotele izriniti temo. Ogenj nemških topov pa jih je pri silil k umiku.

Izjalo, se je izkazalo s svojim mirnim in ponosnim držanjem.

Vzhodna Afrika: V raznih oddelkih na ozemlju pri Gondarju delavnost naših prednjih oddelkov in streljanje topništva. Sovražna letala so napadla naše postojanke pri Uolšetu. Eno letalo je naše protiletalsko topništvo sestrelilo. Včeraj so angleška letala metala bombe in streljala iz strojne na Lieato (Agrigento). Deset oseb med prebivalstvom je bilo ranjenih, škoda je neznatna. Naša tovarna ladja je sestrelila v plamenih sovražno letalo.

Podmornica pod poveljstvom korvetnega kapitana Emilia Berengana je na Sredozemskem morju s topniškimi streli potopila sovražno tovarno ladjo s 3.000 tonami. Ladja je bila polna avtomobilskih vozil.

Angleško podmornico pogrešajo

Rim, 18. sept. as. V Londonu so uradno objavili, da se angleška podmornica »32« ni vrnila in da jo je treba smatrati za izgubljeno.

Šahov odstop je izzval veselje v Londonu

Stockholm, 18. sept. AS. Londonski dopisniki švedskih listov »Svenska Dagbladet« in »Dagens Nihetere« poročajo, da so angleški vladni krogi zelo zadovoljni, da je perzijski šah odstopil. Ves angleški tisk obtožuje šaha, da je sabotiral pogodbe med Perzijo ter Anglijo in Rusijo. Londonski listi pišejo, da bi se morala perzijska ustava spremeniti, da bi morala Perzija dobiti vlado, ki bi bila popolnoma pod angleškim vplivom.

Aga Khan zasede perzijski prestol?

Stockholm, 18. sept. lp. »Afton Bladet« poroča iz Londona, da se Angleži pripravljajo postaviti na perzijski prestol novo osebnost. V Londonu krožijo govorice, da bo za perzijskega šaha imenovan Aga Khan.

General Wavel pa bo te dni odpotoval v Tiflis in je njegovo potovanje v zvezi vojaškimi pripravami na Kavkazu.

Nemci v Teheranu izročeni

Istanbul, 18. sept. AS. V Teheranu se je danes dogodil zelo žalosten dogodek. Perzijska policija je na zahtevo izročila angleško-sovjetskimi četam, ki so prišle v mesto, 241 Nemcev. Posebno ginljiv je bil odhod 20 Nemcev, ki so bili izročeni Rusom. Kaj bo sovjetska policija z njimi storila, ni znano. Vsekakor je žalostno, poštene nemške delavce dolžiti špijonaže.

Angleži ne puste Madžarov iz Perzije

Budimpešta, 18. sept. AS. Madžarsko javno mnenje je zelo nerazpoloženo proti Angležem zaradi novice, da angleška vlada ni dovolila 500 madžarskim državljanom odhoda iz Teherana v domovino. Angleške oblasti so namreč že bile dale dovoljenje za odhod madžarskim državljanom obenem z osebjem madžarskega poslanstva. Najbrž bodo vse člane madžarske kolonije poslali v koncentracijska taborišča, nato pa v Indijo ali pa v Sibirijo.

Laval za sodelovanje z Oslo

Pariz, 18. sept. lp. Bivši predsednik francoske vlade in bivši zunanji minister Pierre Laval je sprejel časnikarje in jim izjavil, da hoče z vsemi silami nadaljevati politiko medsebojnega razumevanja in sodelovanja s silami Osi. Dodal je, da je prepričan, da ga bodo francoske matere blagoslovile, da je podpiral to politiko in da je za dolgo dobo prihranil življenje francoskih sinov.

V Dakarju ni Nemcev

Vichy, 18. sept. AS. Vlada odločno zavrača tendenciozne vesti, da bi v Dakarju bili Nemci in da bi pristanišče uporabljale nemške podmornice. V Dakarju ni niti enega Nemca. Sekvester nad vsem imetjem holandske kraljeve hiše

Napadi na sovjetske ladje

Berlin, 18. sept. AS. Nemška uradna agencija objavlja, da so nemška bojna in strmoglavka letala dne 16. septembra potopila dva sovjetska prevozna parnika in poškodovala 11 sovjetskih trgovskih ladij, skupno tedaj 28.000 ton sovjetskega ladjeva. Letala so poškodovala tudi eno bojno ladjeva. Prav tako je bilo napadenih 20 obrežnih ladij, od teh pa je bilo 7 uničenih, ostale pa so bile tako poškodovane, da se lahko računa, da ne bodo mogle več služiti.

Na Črnem morju so letala poškodovala sov-

jetsko 3000 tonsko prevožno ladjo. Dve 4000 tonski ladji sta tudi bili hudo poškodovani. Bomba je zadelo tudi bojno ladje vrste »Marat«. Ob izlivu Dnepra so bombe zadele dve ladji s skupno 10.000 tonami. Nemška letala so tudi napadla sovjetski konvoj v Azorskem morju, kjer je bila potopljena ena ladja, dve pa sta bili hudo poškodovani. Pri napadu na ladje na jezeru Ladoga je bila hudo poškodovana 8000 tonska ladja. Tam je bil tudi potopljen neki trgovski parnik, trije parniki pa so bili zažgani.

Pekel pri Petrogradu

Reuter poroča, da topniški ogenj, ki divja noč in dan, spreminja bojišče pri Petrogradu v prvi pek. Nemci in Rusi so nakopičili ob dohodih v mesto ogromne množine vojaštva, in obe stranki mečeta druga na drugo neizmerno količine jekla in razstreliva. Čete civilne garde se že tri tedne bore ob strani sovjetskih čet. Boj, ki divja okrog Petrograda, je mogoče smatrati za najbolj krvavega v zgodovini.

Tudi dopisnik angleške agencije Exchange, ki se mudi v petrogradskem sektorju, opisuje bojišče kakor pravi pek. S tisoči metali ognja in z težkim orožjem si je nemška pehota na dveh krajih utrla pot v zunanji utrjeni pas mesta. Tu pa so se razvile ogorčene boje na nož. — Letalstvo neprestano bombardira Petrograd, predmestja in središče mesta. Na mesto pada prava toča eksplozivnih in užigalnih bomb.

Po vestih, ki prihajajo iz Stockholma, se je med nemškimi letali, ki polagajo mine in sovjetsko obrambo, pričela borba tudi za Kronstadt.

Medtem pa se Kijev pripravlja na prav tako težko preizkušnjo. Sovjetsko poveljstvo javlja, da je mesto izpremenjeno v trdnjavo. Ceste so pre-

predene z barikadami vseh vrst. Te ovire segajo prav do središča mesta. Poveljstvo je izpraznilo nekatere mestne četrti in tamkaj namestilo topništvo in strojnice. Tudi v Kijevu kakor v Petrogradu civilno prebivalstvo urijo v rabi orožja. Zatrjujejo, da se bô mesto branilo do skrajnosti.

Med Gomelom in Kijevom na vzhodni strani Dnjepra se boji nadaljujejo. Tu so Nemci močno napredovali, čeprav so sovjetske čete v silovitih protinapadih poskušale sovražnika potisniti čez Dnjeper.

Po londonskih informacijah prodirajo nemške čete od Gomela proti Konotopu, ki je na železniški progi Moskva—Kijev. Tako je ogrožen Harkov in cela zapadna Ukrajina. Položaj je za Ruse tem težji, ker so morali zapustiti železniško križišče Černigov, na pol poti med Kijevom in Gomelom. Nemcem se je posrečilo zgraditi mostišče na vzhodni strani Dnjepra tudi pri Čerkasu 200 km proč od Kijeva.

Angleški vojaški kritiki, ki presojajo položaj na vzhodu pravijo, da je Timošenkov protiofenziva prišla prepozno in da bi 14 dni prej mogla še rešiti Vorosilovo armado.

Roosevelt sili na vojsko

Washington, 18. sept. AS. Pristaži vojske s predsednikom na čelu si močno prizadevajo, da bi deželo čimprej spravili v vojno. Sedaj so na tem, da bi zlomili odpor kongresa in da bi javno mnenje pridobili popolnoma za sebe in da bi še južno Ameriko vpregli v bojni voz Severne Amerike.

V javnosti se vrši silna propaganda. Toda ljudje vedo, odkod prihaja velen in se ne puste motiti. Kar se tiče južne Amerike, se Washington tako obnaša, kakor da bi velik del južnoameriških republik bil že na njegovi strani. Sedaj pa poročajo, da je precejen del od 6 milijard, ki jih bo Roosevelt prihodnje dni zahteval od kongresa, določen za južno Ameriko. S tem denarjem namerava USA zgraditi vojaška oporišča na južnih obalah in vzeti pod nadzorstvo vsa trgovina južne Amerike. V teh oporiščih bodo severoameriške čete, čeprav bodo imenovali še dotične države ohranila lastnino odstopljenega ozemlja.

Ni znano še, katere južnoameriške države so pripravljene slediti Rooseveltu pri tej politiki. Gotovo pa je, da je finančni pritisk na vso južno Ameriko vedno hušji. Roosevelt je zadnjič govoril kar v imenu vse Amerike in ne le USA. Hull je včeraj s poslanikom iz Haiti podpisal dogovor, po katerem bo Haiti dobil 11 milijonov dolarjev posojila in sicer v orožju. Plačal pa bo

pošiljko z gumijem, sladkorjem in kakaom. Haiti hoče posebno utrditi pristanišče Port au Prince.

Te dni je imel angleški poslanik Halifax govor po radiu, v katerem je seveda na vse mogoče načine povečeval Združene države in anglosaško prijateljstvo. Pri tem je v zvezde koval vojno proizvodnjo Zdrženih držav. Toda njegov optimizem je zelo pretiran. Po najnovejših podatkih manjka Američanom gotovih sirovin. Delavstvo se boji brezposelnosti.

Amerika in Anglija naj se združita

New York, 18. sept. AS. DNB poroča, da je bivši angleški vojni minister Hoare Belisha v posebnem govoru na zborovanju liberalne stranke izjavil, da bi Anglija prav storila, da bi predlagala, da bi angleški in ameriški državljani imeli isto državljanstvo. Hoare Belisha je izjavil, da upa, da je osem točk, ki sta jih sprejela Roosevelt in Churchill uvod v dobo takega skupnega državljanstva.

Stavke v Ameriki

New York, 18. sept. AS. Delavstvo v tehnični centrali v Kansas Cityju je stopilo v stavko. — Mesto, ki šteje 400.000 prebivalcev, je brez luči. Zaradi te stavke tudi ne more delati mestni vodovod.

Turški zunanji minister je podal poročilo

Ankara, 18. sept. AS. Zunanji minister Saradžoglu je pred parlamentarno skupino ljudske stranke podal poročilo o mednarodnih dogodkih v zadnjih tednih.

Besarabska koruza poslana v Bukarešto

Bukarešt, 18. septembra. AS. Minister za prehrano je izdal odlok, v smislu katerega bodo velike količine koruze iz Besarabije poslane v Bukarešt. Prve pošiljke so bile že poslane v Rumunijo.

Angleško-ameriški delegaciji se mudi

Bern, DNB: Po prihodu ameriške delegacije pod vodstvom Harrimana se govori, da bodo delegati takoj naprej potovali v Moskvo. Za enkrat pa se vrše še konference v Londonu z angleškimi delegati. Izjavljajo, da ne gre za podrobnosti ampak le za načelno stališče, kolikšna naj bo pomoč Anglosasov sovjetski Rusiji. Nekaterim konferencam je načeloval Churchill. Londonsko javno mnenje, ki se izraža v listih, želi, da bi obojna delegacija čimprej odpotovala v Moskvo. Z ameriško delegacijo potuje tudi sovjetski poslanik v Washingtonu Umansky.

Italijanščina brez učitelja

O predprihodnjem času.

Predprihodnjega časa v slovenščini ne poznamo. Morebiti bo kdo iskal nekaj podobnega v latinščini: 'bom bil', in pod, ki ga dobimo v nekaterih slovenskih narečjih.

Predprihodnji čas (il futuro anteriore) je sestavljen čas. Tvorimo ga iz navadnega futura pomožnega glagola in preteklega deležnika, oziroma na kratko:

futur pomožnika + pretekli deležnik.

Predprihodnji čas obeh pomožnikov se bo torej glasil:

Essere: sarò stòto (bom prej), sarai stòto itd. — Avère: avrò avùto (bom imel prej), avrai avùto itd.

Pravilni glagoli z 'avère':
Parl-àre: avrò parlàto (govoril bom prej), avrai parlàto itd. — Tem-ère: avrò temùto (bal se bom prej), avrai temùto itd. — Crèd-ere: avrò credùto (verjel bom prej), avrai credùto itd. — Sent-ire: avrò sent-ìto (slišal, čutil bom prej), avrai sent-ìto itd. — Fin-ire: avrò fin-ìto (končal bom prej), avrai fin-ìto itd.

Pravilni glagoli z 'essere':
Ritorn-àre: sarò ritornàto (vrnil se bom prej), sarai ritornàto itd. — Partire: sarò partit-òto (odšel bom prej), sarai partit-òto itd. — Lavàr-è: mi sarò lavàto (umil se bom prej), ti sarai lavàto itd.

Opozarjam, da je slovenski prevod s 'prej' le približen. Pravi smisel predprihodnjega časa se vidi šele iz primerov.

Kaj torej izraža predprihodnji čas? Izraža neko dejanje, ki se bo (z)godilo pred nekim drugim v prihodnosti. (Tu je torej sorodstvo s predpreteklim časom, ki izraža neko dejanje, ki se je zgodilo pred nekim drugim v preteklosti!)

— Primer:

Quando avrò finit-ò, ti chiamerò — ko bom končal, te bom poklical. Najprej bom končal, potem bom poklical! — Ali: Quando avrò ricevut-ò l'ordine, lo potrò eseguir-è — ko bom prejel naročilo, ga bom mogel izvršiti. Prej ga moram prejeti, nato ga šele lahko izvršim!

To razlikovanje je docela naravno, dasi ga v slovenščini nimamo. Upam, da vam je zato razumljivo. Imamo ga tako v francoščini kakor v nemščini.

Kljub temu pa se Italijan tega razlikovanja

Gospodarstvo

Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine

Letošnji Ljubljanski velesejem, ki mu je pokrovitelj Ekscelencija Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, ne bo samo industrijsko-obrtniškega značaja, marveč bo znaten del posvečen tudi kmetijstvu. Neglede na obsežno razstavo kmetijskih strojev in orodja italijanske in deloma tudi nemške produkcije, bomo imeli tako rekoč 7 raznih kmetijskih razstav.

1. Lep pregled o italijanskem kmetijstvu bo podalo Kmetijsko ministrstvo v Rimu v paviljonu M.

2. Kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine bo upoštevala današnje prehranjevalne prilike in tozadevno reorganizacijo v kmetijski delavnosti. Podala bo čim popolnejšo sliko današnje stanja kmetijstva pri nas, smer za izboljšanje kmetijske proizvodnje in poudarila tudi važnost našega kmetijstva za prehrano. Razstava bo imela tri glavne oddelke: znanstveni in poučni del, praktični del in prehrano.

Praktični del bo obsegal glavne kmetijske proizvodne panoge, ki so važne za lastno prehrano, in bo imel sledeče oddelke: poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinarstvo s pokušnjo dovoljenih in belokranjskih vin, mlekarstvo, čebelarstvo s prodajo medu, gozdna zdravilna in pa aromatična zelišča s pokušnjo raznih domačih čajev in zeliščnih likerjev, gobarstvo in male živali.

3. Federazione nazionale dei consorzi provinciali tra i produttori dell'agricoltura (Nac. zveza provincialnih združenj poljedelcev) iz Rima je za sedla 160 kv. metrov razstavnega prostora, kjer bo razstavila med drugim tudi razna semena, konopljo, vino, sadje, grozdje in sir.

4. Federazione italiana dei consorzi agrari (Italijanska zveza poljedelskih združenj) iz Rima bo v posebnem velikem oddelku razstavila poleg drugega tudi razne kmetijske stroje in orodje, razna gnojila, sredstva za zatiranje raznih sadnih in drugih škodljivcev, semena, razna živila, sadje, vino.

5. Sosedna Goriška pokrajina bo razstavila v svojem lastnem paviljonu. Velik del razstave soške zemlje bo posvečen kmetijstvu. Goriški poljedelci bodo pokazali svoje uspehe zadnjih 20 let. Razstavljeno bo sadje, sveže in kandirano, grozdje, vrtnarski pridelek Vipave, marmelada, mlečni proizvodi, vino, okrasno drevje in lepoticno rastlinstvo.

6. Tudi pri nas so italijanska vina zelo cenjena. Zato bo gotovo vzbujala veliko pozornost obsežna razstava najboljših italijanskih vin, ki bo nameščena v prejšnji veliki sejmski restavraciji. Tam bodo vina občinstvu na pokušnjo. Dobiti bo moglo tudi dobre mrzle prigrizke in točila se bo Meinlova črna kava.

7. Kakor italijanska vina tako so tudi svetovno znane razne vrste italijanskega sira. V posebnem oddelku na veleseinu bo prirejena razstava italijanske produkcije sira vseh vrst, ki se bo tudi prodajal in dajale pokušnje.

Vse to skupaj bi tvorilo impozantno revijo poljedelstva, kakršne na Ljubljanskem veleseinu še nikdar ni bilo. Prav gotovo bo vzbudila upravičeno zanimanje slehernega, zlasti pa našega kmetovalca.

Racioniranje v Italiji za oktober

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove sporoča, da se potrošniki lahko v tednu od 18. do 23. septembra prijavijo za nakup racioniranih živil v oktobru.

Količina racioniranih živil, iz katerih je izključena koruzna moka, znaša v Italiji za zakuho 2 kg, kar tvorijo skupno riž in testenine. Razdelitev na riž in testenine pa ni enaka v vseh pokrajinah. Tako znaša razdelitev v Piemontu, Lombardiji, Treh Benicijah in Emiliji 800 gramov testenin in 1.200 gramov riža na osebo, v Liguriji, Toskani, Markah in Umbriji 1.200 gramov testenin in 800 gramov riža, v Laciju, Abruciu in Molisu, Lukaniji, Puliji in Kalabriji 1.700 gramov testenin

in 300 gramov riža, na Siciliji in Sardiniji pa 1.900 gramov testenin in 100 gramov riža.

Količina sladkorja, ki je bila z novembrom lani začasno zvišana od 500 na 600 gramov, je zmanjšana z mesecem oktobrom na 500 gramov.

Količina mila, ki je določena za oktober, znaša 150 gramov za osebo.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je imela občni zbor dne 17. septembra. Iz poslovnih poročil posnemamo, da je od 395 včlanjenih zadrug ostalo v Zvezi v Ljubljanski pokrajini 129 zadrug. Pričakovati pa je, da bodo k obema zvezama pristopile še nekatere zadruge, ki so pripadale zvezam izven ljubljanske pokrajine. Čeprav se je številno zadrug zmanjšalo za dve tretjini, je bilancna vsota preostalih zadrug padla samo za dev petini. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor Ivan Klun, Engelbert Gangl, Anton Meden, Jakob Spicar, Ivan Lavrič, Anton de Gleria, Albin Pehani in Jože Reiser, v nadzorstvo pa Ernest Krulj, Janez Kovačič, Matija Brezovar in Hubert Tomšič, za namestnike pa Anton Avšič, Joško Skrlj in Josip Verbič. Občni zbor je sprejel tudi predlog za pravilnik Pokojninskega sklada za nameščence zveze.

Tudi za nakupe pri potujočih trgovcih velja določilo o predložitvi legitimacije. — Po odloku oblastev morajo tudi potujoči trgovci zahtevati od kupcev raznih predmetov predložitve legitimacije in vpisovati nakupe v posebno knjižico.

Cene sira. Uradni list fašistične stranke objavlja najvišje cene sira raznih vrst v raznih italijanskih pokrajinah. Cene znašajo od 1.200 do 1.780 lir za met. stot.

Italija ima več gozdov kot pred 10 leti. Od leta 1929 do 1939 je površina gozdov narasla v Italiji od 5.563.398 na 5.898.713 ha, torej za približno 300.000 ha. Pogozdovanje se v veliki meri še nadaljuje, posebno v goratih krajih. Za naslednja tri leta je določeno za pogozdovanje 30 milijonov lir, zaradi česar se bo letni obseg pogozdovanja podvojil.

Povečanje industrijske potrošnje električnega toka. Od leta 1938 na 1939 je potrošnja električnega toka v Italiji narasla od 13.388.66 na 15.806.27 milj. kv. ur. Predvsem je to veliko povečanje porabe toka pripisovati povečani porabi industrije. Med prvimi industrijami glede porabe električnega toka je elektrometallurška in elektrokemična industrija, katerih poraba toka je narasla od 1.973.7 odn. 2.006.47 milj. kv. ur. na 2.655.7 in 2.481.26 milj. kv. ur. V kemični industriji je poraba toka narasla od 509.3 na 692.7, v kovinski industriji od 443.4 na 711.4 in v strojni industriji od 842.7 na 982.3 milj. kv. ur. Rudarstvo je povečalo porabo toka od 198.5 na 234. tekstilna industrija je povečala porabo od 75.55 na 100.1 milj. ur. industrija jute, konoplje in volne od 169.6 na 209.8, industrija svile od 272.0 na 296.5 in volne od 49.56 na 51.6 milj. ur, dočim so razne ostale tekstilne industrije povečale porabo od 74.4 na 86.7 milj. kv. ur. Tudi potrošnja toka za pogon železnice je narasla od 1.479.95 na 1.777.3 milijonov kv. ur.

Trgovina s stavbinim lesom v goriški pokrajini. V Gorici je bilo te dni zasedanje medpokrajinskega odbora Pokrajinskih korporacijskih svetov, na katerem so razpravljali o trgovini s stavbinim lesom, s posebnim oziranjem na označbo posameznih vrst lesa in izravnavanja proizvajalnih stroškov k obveznim prodajnim cenam. Temu sestanku so prisostvovali zastopniki korporacij, sindikatov in skupin iz pokrajin: Videm, Gorica, Trst, Pulj in Ljubljana.

Benetke — trgovsko središče za hrvatsko trgovino. Po informacijah iz italijanskega vira bodo Benetke postale važno središče za hrvatsko trgovino za severno Italijo. V Benetkah bodo velika skladišča lesa, žita in drugih hrvatskih proizvodov, ki bodo prihajali v Benetke po pomorski poti z Reke. Iz Benetk pa bodo šli nadalje po vodni poti tja do Milana in bodo tako Benetke postale prekrbovalno središče posebno za Padovo dolino, kar se tiče hrvatske proizvodnje. Znano je namreč, da je Pad plovec za ladje do 600 ton in posebno les se bo lahko prevažal v večjih količinah za tvornice pohištva v Lombardiji, ki so osredotočene v Brianzi med Monzo in Cantuem. Računati pa je tudi s tem, da bo lahko blago prišlo tudi v Svico, ko bo vodna pot prišla do Velikega jezera.

Potrošnja mineralnih olj. Ecco di Roma piše, da je svetovna proizvodnja mineralnih olj narasla od 1918 na 1938 od 96.5 na 308.2 milj. ton. Slično se je razvijala tudi potrošnja. Leta 1939 cenijo svetovno potrošnjo na 277 milj. ton, kar pomeni v primeru z letom 1938 povečanje za 15 milj. ton. Poleg tega računajo, da so samo evropske oborožene sile v prvih 4 mesecih vojne leta 1939 potrošile okoli 23 milijonov ton mineralnih olj.

Pogon motornih vozil z domačimi sredstvi v Nemčiji. Iz poročila generala Schella je razvidno, da sedaj v Nemčiji porablja že nad 180.000 vozil pline za pogonska sredstva. Ti plini so domači proizvod.

Zakaj so Zedinjene države zasedle Grenlandijo. Lizbonski list Republica piše, da so Zedinjene države zasedle Grenlandijo radi tega, ker so tam velika ležišča zlata, drugače pa je dežela popolnoma brez vrednosti.

Britanska zunanja trgovina pod ameriško kontrolo. Po vestih iz Berlina je morala Anglija priznati Zedinjenim državam kontrolo nad svojo zunanjo trgovino. Po tej kontroli Anglija ne sme ponovno izvažati blaga, ki ga je kupila v Zedinjenih državah, poleg tega pa mora dovoliti ameriško kontrolo tudi nad izvozom svojega blaga. Ta kontrola bo obsegala eno tretjino angleške zunanje trgovine. Tako bodo Zedinjene države dobile v roku ves dosedajni angleški trg posebno v Južni Ameriki.

Maksimalne cene sadja v Belgradu. V Belgradu so določene naslednje najvišje cene za sadje, ki so naslednje: namizna jabolka, producent 9, veletrgovec 11, mali trgovci 12 din, jabolka za vkuhanje 6, 7.50 in 9 din, slabša jabolka 4, 5.50 in 7 din, lubenice 2, 2.50 in 3 din, 2, 3 in 4 din, češnje 1. vrste 4.25, 5.25 in 6.50 din, II. vrste 3.25, 4.25 in 5.50 din, krompir I. vrste 2.50, 3 in 4 din, II. vrste 1.80, 2.40 in 3 din. Izven Belgrada imajo pravico določiti cene upravna oblastva I. stopnje, vendar morajo biti cene nižje ko v Belgradu.

Racioniranje cigaret v Parizu. Dne 16. t. m. je stopilo v veljavo v Parizu racioniranje cigaret. Namesto dosedanjih dveh zavojčev cigaret bodo dobili potrošniki en sam zavojček cigaret na teden. Zenske ne smejo kupovati cigaret, ker je nakup rezerviran samo za moške.

Budimpešta notira srbski dinar. Po daljšem odmoru je sedaj madžarska nacionalna banka odredila zopet tečaj za srbski dinar. Tečaj za izplačilo je določen na 6.785 do 6.835 pengő za 100 dinarjev. Dne 10. aprila pred začetkom vojne je notiral dinar v Budimpešti 7.60—7.90.

Molitev za Cerkev in mir

Osservatore Romano je 16. sept. objavil poziv sv. očeta, naj bi se v mesecu oktobru, podobno kakor lansko leto v krščanskem svetu zopet opravišala molitev za cerkev in mir. Predstavniki svete stolice pri raznih narodih bodo povabili skofe, naj bi verniki v oktobru, ki je mesec rožnega venca molili, da bi po posredovanju Matere božje dobri Bog skrajšal dneve preizkušnje za Cerkev in za vse bedno človeštvo. Velika krščanska družina je poklicana, da svoje glasove strne kakor en glas in kakor eno srce v prošnji za usmiljenje božje.

Sv. oče, ki je v to poklican, da tolmači človeškemu rodu božjo voljo, kaže znova na Marijo kot morskorožnico, ki naj pomaga tonečemu človeštvu. Rožljanje orožja naj preglasi zaupljiva in ponižna prošnja, ki pri Bogu gotovo ne bo ostala neuslišana. Marija, prepolna milosti, ona, ki se v materinski skrbi sklanja nad vsakogar, ki jo kliče v zadnji uri, na vsakega, ki trpi preganjanje zaradi pravice, Marija bo uslišala tudi glas svojega ljudstva, posebno glas nedolžnih src in bo izprosil lape in mirnejše faze.

V tem smislu objavlja Osservatore članek, in poziva krščanski svet, da se odzove pobudi svetega očeta.

Angleški tisk zahteva bombardiranje Rima

Stockholm, 18. sept. Ip. Skoraj ves angleški tisk glasno zahteva od angleške vlade, da naj angleška letala bombardirajo Rim in spominja Churchilla na njegove besede, ko je v aprilu izjavil, da bodo angleška letala bombardirala Rim, če bodo letala Osi bombardirala Kairo.

Daily Mirror je najbolj krvočelen in objavlja uvodnik pod naslovom »Bombardirajte Rim!« List piše, da »čustva ne smejo ovirati, da bi se zadelo središče fašizma«.

Daily Telegraph objavlja, da so podrobni načrti za bombardiranje Rima pripravljeni že dolgo. Nekateri listi so celo tako nesramni, da pišejo, da ima italijansko poveljstvo pripravljeno zaplenjene angleške bombe, ki bi jih v primeru napada na Rim vrglo na Vatikan. Ti listi pišejo, da je angleška vlada dala svojim letalcem točna navodila, da ne smejo metati bomb na Vatikan.

Novi ukrepi za protiletalsko obrambo Anglije

Stockholm, 18. sept. Ip. Dopisnik lista »Dagens Nihet« poroča iz Londona, da je angleška vlada izdala nove ukrepe za protiletalsko obrambo angleške prestolnice. Angleška vlada je ugotovila, da je bilo število mrtvih in ranjenih v zadnji zimi v Londonu preveliko in zato je izdala odredbe, s katerimi omejuje svobodno gibanje prebivalstva po ulicah. Lanske skušnje so dokazale, da je bilo mnogo oseb ubitih, ker so med letalskimi napadi ostale na prostem in niso odhajale v zaklonišča. Govori se tudi o novih vpo-klicih brez odškodnine.

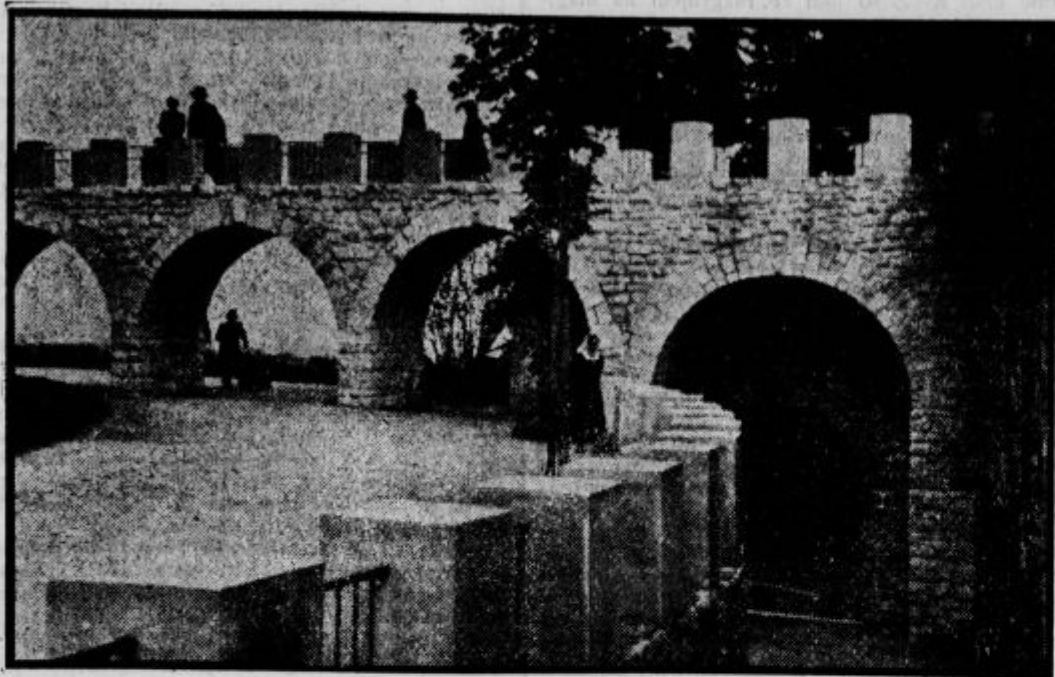
Železniška nesreča v Angliji

Lisbona, 18. sept. AS. Izvedelo se je iz Londona, da je brzdovlak Crew—Manchester trešč v vlak, ki je prihajal iz Yorka. Osem potnikov je bilo mrtvih, 30 pa ranjenih.

Sekvester nad vsem imetjem holandske kraljeve hiše

Haag, 18. sept. AS. Policija je vzela pod sekvester vse imetje, ki je last holandske kraljeve hiše. Stori la je to na podlagi odredbe, ki kaznuje vse one, ki so škodljivi Nemčiji. Nemški komisar je izjavil, da se je holandska kraljica radi svoje pomoči, ki jo nudi Angležem, sama izključila iz nove Evrope. Razen tega se je tudi žaljivo izražala o poglavarju velike Nemčije in vrhovnem poveljniku nemške armade.

Vsa grajska planota je en sam park

Spodnja krožna pot na Šancih, čez katero gre razgledna steza na obokih. Z vseh strani se nam dijo obiskovalcu slikoviti pogledi.

Dolgo vrsto let je mešna občina že urejala grajsko planoto, da bi napravila iz zapuščenih trat in neurejenih in redno se podirajočih šanc zaključeno enoto. Vsa ta dela so sedaj končana in je z njimi grajska planota mnogo pridobila. Šele sedaj, ko čaka na obnovo in preureditev le še grajsko poslopje samo, lahko vsak obiskovalec opazi, kako nujno potrebna je bila obnova gradu. Lepo urejena okolica, prijetno speljana sprehajalne poti in številne, res izbrane razgledne točke obetajo, da bo postal Grad eno najbolj priljubljenih sprehajališč v sru Ljubljane. Svoj čas so bili redni obiskovalci Gradu le njegovi stanovalci in pa mladina. Danes se je to že spremenilo. Ob lepih popoldnevih, zlasti jeseni in spomladi je postal Grad tudi za vse druge že prijetno sprehajališče in ne več samo razgledna točka za tiste tujce, ki so si s kratkim razgledom hoteli ogledati vso Ljubljano zviska.

Je pa na grajski planoti tudi vse res premišljeno urejeno. Vzhodni rob planote krasijo prenovljene šance, ki so sicer dale več let dela, a sedaj s svojo slikovitostjo v ne majhni meri povzdigujejo lepoto vse planote. Vsi obiskovalci občudujejo živahno zidovje, ki raste iz lepe zelene trate in gleda proti vzhodu. Velikanski trdnjavo obkrožje je bilo ustavljeno sredi razpada. Iz visokega zidu štrle ostrorobi kamni, zaliti s cementno malto, tako, da se gledalcu zdi, da se je obzidje nekako najezilo. Vrh tega obzidja vodi slikovito stopnišče na razgledno pot ob zunanjem robu in prehača čez lepe, kamnite oboke na srednji krog šanc, ki imajo zgornjo in še spodnjo krožno pot. Proti jugu je bilo obnovljeno nekoliko nižje zidovje šanc in preurejeno v veliko teraso. Ta del je bil že lani končan. Z ostalo grajsko planoto ga je vezal široki dvorovod, ki gre od šanc naravnost proti glavnemu vhodu v grad. Na severovzhodni strani dvorovoda so pod cestnim nasipom kopali gruše in zemljo, s katero so nasipali spodnjo krožno pot na šancih. S tem so pridobili precej prostora za razširitev in izravnavo ceste, ki vodi na Grad. Hkrati pa je pod nasipom in nad cesto pogledala na svetlo stopničasta gmota škrljencev, ki je s svojo rjavo barvo že od daleč opozarjala nase. Ker so sedaj vsi nasipi že lepo ozeleneli, je v terasah zložen škrljencev prijeten barvni otoček, ki ga še poživlja pestro cvetje, ki raste takorekoč iz skal.

Srednji del grajske planote je čakal na ureditev to leto. Južno od glavnega dvorovoda in nedaleč od gradu samega, je majhen griček, ki svoj čas ni bil niti dostopen občinstvu. Bil je tudi hudo zanemarjen. Letos je bil preurejen v pristočno sprehajališče. Izpeljane so bile nove poti, svet je bil zraven v terasah. Na najvišji ravni grička se že pripravlja majhno otroško igrišče, medtem ko vodijo lepo speljane poti in steze na vse strani grajske planote. Tudi klopice so že postavljene in sveže posejana trava, ki jo mora seveda še varovati čuvaj, že poganja iz zemlje.

Okrog gradu so tudi bile prenovljene sprehajalne poti. Zanimiv je leseni mostiček, ki vodi skozi gozd južno pod grajskim poslopjem. Obnova gradu samega ob glavnem vhodu pa je v letošnjem poletju prav tako že storila lep korak naprej. Najprej so ob grajskem zidu in od vhodnega stolpa naprej proti zahodu zgradili mogočno obokano stebrišče, ki veže dva stolpa nad seboj. Tu bodo prostori nove, sodobno urejene grajske restavracije. Strop nad stebriščem je bil že zabetoniran. Zgrajen je tudi obok, sestavljen iz rezanega podpečana, kateri bo povzdignil slikovitost glavnega vhoda

v grad in v restavracijo. Mnogo dela še čaka na tem koncu gradu, preden bo vsaj tukaj grad obnovljen. Vendar pa že sedanjí obrisi kažejo, da bomo z obnovljenim gradom in urejeno grajsko planoto dobili v Ljubljani nad vse mikavno sprehajalno točko, ki bo v veliki meri povzdignila lepoto vse Ljubljane.

Staršem šolskih otrok

Kmalu se zopet odpro vrata naših šol. — Skrbnim staršem je mnogo na tem ležeče, da si otroci pridobijo potrebne znanja in se tudi v duhovnem oziru izpopolnjujejo. V prostem času je mladina vedno v nevarnosti, da zaide v družbo slabih tovarišev ali trati drugače čas v brezdelju. Mladega človeka je treba na kakršen koli način zaposeliti, bodisi z lahkim delom, igro ali pošteno zabavo.

Med take dobre tovariše naših otrok štejemo v prvi vrsti dobro mladinsko knjigo ali časopis. Mladina bo našla v tem pošteno zabavo in si tudi pridobila marsikaj koristnega za poznejše življenje.

Mladinski list »VRTEC« je v zadnjih letih prihajal že skoraj v vsako hišo, kjer so šolski otroci. Povsod ga je bila mladina zelo vesela. Naredite še vi svojim otrokom to veselje in naročite »VRTEC« pri poverjeniku, ki je na vsaki šoli. Tudi odrasli bodo radi segali po pisani vsebini lista.

Časopis je tako poceni, da vam za ta izdatki ne bo žal. Pri skupne mnaščanju stane le 20 lir letno, a za posameznike 25 lir. Pri poverjenikih se lahko plačuje tudi mesečno (po 2 liri). Naročate se pri upravi »VRTCA«, Ljubljana, Paročarjeva 2 (Ničman).

Snočl so odpotovali Ilirijani na plavalne tekme v Rim

Ljubljana, 18. sept. — Kakor smo že včeraj poročali, je prešla plavalna sekcija SK Ilirije brzojavno povabilo iz Rima, da se udeležijo plavalnih tekem, ki bodo v nedeljo popoldne v rimskem plavalnem stadionu. Vabilo, ki je prišlo iznenada, je našlo Ilirijane skoraj nepripravljenih. V teku včerajšnjega dne je načelnik plavalne sekcije profesor Čerček uredil vse formalnosti za potovanje, zvečer pa so se sedeli Žižek, Mihalek, Močan, Loeser in Pelhan v udobnem kupeju tržaškega brzovlaka.

»Zanimajo me prognoze«, sem negotovil prof. Čerčka, ki je po trdnopolnem dnevu mirno vlek el pipo in čakal na odhod vlaka.

»Ničesar ne vemo. Sporeda tekmovalja nam niso sporočili in tudi glede naših fantov ne vemo točno, kakšnih časov so trenutno zmogni.«

»Po ekipi sodeč, katero so izbrali, bomo plavalji najbrž samo v prostem stilu,« je dodal Mihalek.

»Kaj, če Vas bodo poklicali na 100 m hrbtno,« sem vprašal Pelhana. »Nastopil bom, stoperica pa bo pokazla 1:14,« se je kratko odrezal simpatični šprinter. Močan ga je popravil: »1:13 boš dosegel, saj bomo vendar jutri ob pol 11 že v Rimu in bomo trenirali!«

Da trenirali; morda v Tiberi, morda v novih bazenih rimskega stadiona... Dr. Žižek jim

Zdravstvena avtokolona v Dolenjskih Toplicah

Dne 16. julija letos se je mudila v Dolenjskih Toplicah zdravstvena avtokolona, katero je dala na razpolago fašistična vlada Ljubljanski pokrajina.

Zjutraj ob 8.30 je bil na kopališkem trgu sprejem zdravstvene avtokolone, katerega so se udeležili župan, občinski odborniki, učiteljsvo s šolsko mladino in prebivalstvo.

Zdravniki-specialisti, kakor tudi drugo osebje, so imeli ves dan ogromno dela s pregledi in dajanjem navodil, ker se je prebivalstvo v polni meri poslužilo ugodnosti pregledov, poleg odrazelega prebivalstva je bilo pregledanih tudi okoli 300 šolskih otrok, zelo veliko tudi majhnih izvenšolskih otrok in dojenčkov, zato zaslužio zdravniki in ostalo osebje zdravstvene avtokolone vso zahvalo prebivalstva za njih požrtvovalno delo, za kar jim je iskreno hvaležno.

Na vseh oddelkih zdravstvene avtokolone, to je na internem, okulističnem, otroškem, otorinolaringološkem, zobozdravniškem in rentgenološkem je bilo ta dan izvršenih 2188 pregledov.

Dolžni smo izreči iskreno zahvalo Ekselenciji Visokemu Komisarju, g. Petragraniju, šefu italijanskega zdravstva in vodji zdravstvene avtokolone g. dr. Duceju, kateri se trudijo, za dobro zdravstveno stanje naše pokrajine.

Meranska loterija

Generalni inspektor za loterije v finančnem ministrstvu je napovedal milansko loterijo 1941-XIX., katere čisti dobiček bo služil podporinim delom režima. Listki na prinosnika so sestavljeni z matrico in prilogo. Matrica ima poleg serije in številke na prvi strani prostor za vpis imena, priimka in naslova prodajalca. Tak napis mora biti na vsaki prodani matrici. Cena srečke je 12 lir, od tega dobi prodajalec 2 liri za vsako prodano srečko za stroške pri prodaji. Matrice z bloki morajo biti predložene z odgovarjajočim zneskom pri zavodu, ki razdeljuje bloke najkasneje na dan, ki sledi zaključku prodaje. Tega dne se morajo vrniti tudi srečke, ki so ostale neprodane. V začetku žrebanja bo finančno ministrstvo sporočilo skupno število prodanih srečk in vsoto premij. To ministrstvo bo tudi poskrbelo za uradni seznam žrebanj, ki bo objavljen na sedežu vseh občin. Premije za srečke zmagovalcev, katere je treba predložiti v 180 dneh po objavi uradnega seznama žrebanja po navedenem načinu, bodo plačane po finančnem ministrstvu predložilcu srečke. Tudi prodajalcem zmagovalnih srečk bodo podeljene določene premije. Te premije bo ministrstvo financiralo osebam, katere splošni podatki so navedeni na zadnji strani matrice srečk. Če bodo na zadnji strani matrice vpisani podatki več oseb, se premija v enakih delih razdeli na vse te osebe, razen če te osebe sporazumno ne zahtevajo druge razdelitve.

Prodane srečke, ki ne bodo v določenem roku predložene, ne bodo sodelovale pri žrebanju in razdelitvi premij.

Šahovski turnir v Monakovem

Te dni se vrši v Monakovem velik evropski šahovski turnir, na katerem sodeluje cela vrsta znanih šahovskih prvakov. Turnir gre že proti koncu in kažejo se že njegovi končni obrisi. Po 12 kolu je stanje naslednje: Stoltz 8,5 (1 viseča partija), dr. Aljechin 8,5, Lundin 8, Foltys 7, Bogoljubov 6,5 (1 viseča partija), Nielsen 6,5, Richter 6, Rethy 5,5, Fister in Rabar po 5, Mros 4 (1 viseča partija), Kieninger in Opočensky po 4, Cortlever 3,5 (1 viseča partija), Leepin in Rohaczek po 2 točki.

Sport

Je podelil športne prospekte Rima. Tam so posnetki velikih stadionov in lepih plavalnih bazenov. Jutri opoldne bomo že trenirali...«

Posebno zanimiv bo nastop rekorderja Žižka. O njem vemo le to, da je nadarjen plavalec in da lahko preseneti. Njegovi rezultati so trenutno najbolj zagonetni.

»Ste merili letos svoje plavanje na 1500 metrov?« sem ga vprašal.

»Nisem. Razen tega sem zadnje dni veliko igral nogomet in imam trde noge. Škoda, da nismo vedeli vsaj tri tedne prej, da moramo v Rim.«

Počasi se je začel vlak pomikati v prijetno jesensko pokrajino. Pet mladih fantov je odpotovalo v Rim na plavalne tekme. Naj jih spremlja sreča junaska!

Skupen trening plavalcev v Rimu. Iz Rima poročajo, da so v plavalnem stadionu že zbrani najboljši italijanski plavalci, ki se pripravljajo pod strokovnim vodstvom za mednarodne tekme. V soboto in nedeljo bodo izbirne tekme, katerih se bodo udeležili tudi predstavniki Ljubljanske pokrajine. Kdaj in kje bodo mednarodne tekme, ni razvidno iz dosedanjih poročil.

10 zapovedi za gradbo športnih igrišč

Dr. Karl Diem, ravnatelj mednarodnega olimpijskega inštituta je objavil v svojem mednarodnem glasniku teh-le deset zapovedi za gradnjo športnih igrišč:

1. Gradnja športnih igrišč je dolžnost, kultura igrišč pa ponos vsakega mestnega poglavstva.
2. Moderna občina mora skrbeti, da uredi toliko igrišč, da odpadejo na vsakega prebivalca vsaj trije kvadratni metri površine. To je minimum. Pravilno pa bi bilo, da je površina igrišč tako velika, da odpade na poedinca pet kvadratnih metrov.
3. Gradite najprej športne prostore za treninge, potem šele stadione za tekme!
4. Ločite pri športu otroke, ženske in moške, vsem pa dajte dovolj prostora!
5. Denar za telovadnice, plavalnišča in igrišča naj dajo oni, ki ostajajo zunaj!
6. Športno igrišče mora biti lepo. Površina naj bo zelena, obdana z drevjem in cvetočim grmičevjem. Prostora za gledalce naj bo rajši premalo kot preveč. Proč z reklamami in lesenimi plotovi!
7. Pri vsakem igrišču naj bo tudi plavalnišče. Ne zapirajte kopališč z ograjami, temveč pustite, da jih obdaja odprt svet z lepimi razgledi v naravo.
8. Velika igrišča podelite v samostojne enote, ki tvorijo skupaj mestni športni park.
9. Tekmovališče naj bo umetnina. Gradite v obliki podkve, ne pa v obliki ovalne arene. Tribune postavite tako, da bodo imeli gledalci sonce za hrbtom.
10. Igrišče brez športnega učitelja je kakor mož brez glave. Stadioi brez športne žole je mrtev.

Nesebično delo

»Vsako pošteno delo je vredno tudi poštenega plačila.« To je zahteva, ob kateri ni vredno izgubljati besed. Kakor koli se veliko govori in piše o plačah, vsi priznavajo to osnovno načelo, ki ga narekuje pravičnost. Nadaljna zahteva, naj bodo plače tolikšne, da bo delavec mogel preživljati družino in tudi za starost dati nekaj na stran, si tudi že splošno utira pot in je vedno več držav, ki z zakoni urejajo to perečo socialno potrebo. Domala vsi že danes uvidevajo, da mora imeti tudi delavstvo tisti položaj v družbi, ki mu po njegovi pomembnosti pripada. Zahteva po pravični plači se danes enako tiče najbolj usposobljenega kakor najbrezpomembnejšega delavca.

Ob tem pa mislimo povedati nekaj drugega, kar ne zadeva plačnega dela. Je to delo naših najboljših javnih in narodnih delavcev, ki ga v denarju sploh ni mogoče izmeriti in poplačati. Tisti, ki jih imamo v mislih, takega plačila tudi niso pričakovali, ker so se dobro zavedali, da nesebičnega in plemenitega dela v denarju sploh plačati ni mogoče, ampak more biti poplačano samo v nebesih. Čim več smo kdaj imeli takšnih nesebičnih delavcev, tem bolj se je njih vpliv poznal med narodom in to zlasti med mladino. Pridobivali so na ugledu, zbrali okrog sebe veliko pristašev in častilcev zato, ker jih niso iskali, ampak so hoteli le dobro delati. Kakor velika luč je bil njih zgled, ki je vabil za seboj tudi druge plemenite duše in budil v vsakem bližnjem to, kar je v človeku najboljšega.

Niso bili to ljudje na visokih mestih. Odločujočih položajev tudi niso iskali, ljudje se pa niso vedno spomnili, kaj bi bilo prav in primerno. Toda zaradi tega ni bilo nobene zamere. Ti zgledni naši narodni delavci, o katerih govorimo, so se zadovoljili s tem, da je vsak na svojem mestu in na svojem položaju, pa če tudi je bil družabno nizek in brezpomemben, po svojih najboljših močeh služil svojemu narodu. Za živih dni so tako tudi mnogi ostali skriti in nepoznani. Odkril jih je večkrat šele poznejši čas in potomec razodel do tedaj nepoznano plemenitost in veličino.

Pravi človek, pravi narodni delavec ne more svojega življenjskega dela prodati ne za denar ne za položaj, ampak ga more edinole ljudstvu podariti. Drugače ne gre in so tako tudi delali vsi veliki moške vseh časov. Zato in po tem so res tudi veliki. Darovali so se s kraljevim srecem, zato so postali nesmrtni v svojem narodu.

Danes živimo v junaski dobi. Dnevno beremo in slišimo o junaskih činih in o žrtvah, o kakršnih nekoč niti sanjali nismo. V tej trdi dobi, ki v krvi kuje nov čas in novega človeka bi si želeli na vseh javnih področjih nesebičnih delavcev, ki bi s svojimi plemenitimi deli (ne praznimi besedami!) svetili v nižine sebičnosti, fastidlepja in prerivanja na prve sedeže. Da bi s svojim lepim zgledom dvignili ravan našega misljenja in hotenja na višino, ki bo primerna velikemu času, v katerem živimo!

-in-

SK Planina (lahkoatletska sekcija). V petek, 19. t. m. se vrši ob 16.30 na stadionu sestanek za vse juniorje in novince. Po sestanku bo izbirno tekmovalje. Vabimo vse juniorje in novince, da se polnoštevilno in točno udeležijo. — Načelnik.

Slovenska kolesarska zveza Ljubljana — službeno. Redna seja upravnega odbora bo v petek, dne 19. t. m. ob 19 v prostorih kavarne Vospersnik, Stari trg št. 34. Dnevni red: organizacija kolesarske dirke za prvenstvo ljubljanske pokrajine. Ker se bo na tej seji razpravljalo tudi o zelo važnih zadevah in ukrepih pokrajinskega odbora, se pozivajo vsi odborniki, da se te seje sigurno in točno udeležijo. — Tajnik.

Sestanek vseh kolesarjev. Sestanek vseh kolesarjev, ki bodo tekmovali za prvenstvo ljubljanske pokrajine se vrši v petek dne 19. t. m. ob 20. v prostorih kavarne Vospersnik, Stari trg št. 34. Tega sestanka se lahko udeležijo tudi oni kolesarji, ki nameravajo letos prvič tekmovali. — Tajnik Slov. kolesarske zveze Otrin.

Ilirijanske plavalčice bo zanimalo, da si je ženska plavalna ekipa Nixe Charlottenburg letos že enajstič priborila naslov nemškega prvaka. Na drugem mestu je plavalni klub ASV iz Breslave.

Na konjskih dirkah v Berlinu je vladalo izredno zanimanje za nastop znamenitega italijanskega konja Niccolo dell'Arca. Na konjske dirke v Hoppengartenu so pripeljali posebni vlaki velike množice gledalcev. Med njimi je bil tudi nemški poslanik von Papen, staršina Unioncluba. Pri dirki na 2.400 m je bil triletni Niccolo ves čas v vodstvu in je zmagal v času 2:39,2. Dirka je bila tem bolj napeta, ker je šlo za veliko nagrado berlinske občine, namreč za 100.000 RM. Drugo mesto je zasedel N. Valori, tretje pa Orator.

Madžarsko nogometno prvenstvo je dalo preteklo nedeljo siedeče rezultate: Ferencvaros-Gamma 5:3, Lampart-Salgotarian 3:1, Mawag-AC Klausenburg 3:2, Szolnok-Elektromos 2:1 in Dimawag-Szegedi BSE 7:2. Kakor vidimo, so zmagali favoriti.

Na atletskem mitingu v Krefeldu je Blask ponovno potrdil sloves najboljšega metalca kladiiva. Njegov najdaljši met je znašal 55,62 m. Na isti prireditvi je tek el Scheuring 100 m v 10,6 sek., Siebert na 800 m 2:05,2 min in Raff na 1.500 m 4:08,6 min.

Kamničan Tone Cerer je nastopil na plavalnih tekmah v Celovcu in zmagal na 100 m prsno s časom 1:12,6. Kakor poročajo, je preplaval vso progo v »metuljčku«.

Tudi Zagrebčani se pritožujejo nad prekratko letošnjo plavalno sezono. Kljub vsemu pa so dosegli na prvenstvu HPSK Zagreb par dobrih rezultatov: najboljši med dobrimi je bil mladi Miloslavich, ki je preplaval 50 m prosto v 28 sek., 100 m prosto v 1:03, 100 m hrbtno pa v 1:17,2. Na 100 m prsno sta dosegli Fischerjeva in Petkovičeva tele čase: 1:37,4 in 1:38,5.

Novica o sijajnem uspehu slovenskih lahkoatletov v Schiu se je včeraj z bliskovito naglico razširila med vsemi ljubljanskimi krogi. V nedeljo, 21. t. m. čaka naše atlete še ena, pač mnogo trša preizkušnja. Nastopili bodo v milanski areni na mednarodnem mitingu, na katerem bodo sodelovali poleg Italijanov tudi Madžari in Švedi. Po poročilih iz Milana sodimo, da bo inž. Stepišnik nastopil spet v metanju kladiiva, Milanovič v skoku v višino, Košir pa v teku na 1.000 in morda tudi na 5.000 m. Od Milanoviča ne moremo kaj posebnega pričakovati, ker je neverjetno, da bi še letos skočil bolje kot 1,80 m. Tudi Koširju, ki je v rekordni formi, ne moremo prerokovati najboljšega plasmana. Imel bo težko mednarodno konkurenco. Največ pričakujemo od Stepišnika, ki bo imel lepo priliko potrditi sloves najmočnejšega metalca na Balkanijadah.

Madžarska vodi s 4:2. V teniški tekmi za rimski pokal so zmagali Madžari proti Hrvatim in prevzeli vodstvo v razmerju 4:2. Kakor znano, je Punčec bodan in ne more sodelovati, Hrvat nastopajo s Pallado, Mitičem, Stokom in Bravišem.

V bodoči restavraciji na Gradu. Čudovito lep bo razgled na vso Ljubljano in okolico

Drole nove

Koledar

Petek, 19. septembra: Kvatre; Januarij, škof in mučenec; Konstancija, devica in mučenica.

Sobota, 20. septembra: Kvatre; Evstahij, mučenec; Agapit I., papež.

Novi grobovi

† Dr. Josip Tavtar, znani zobni zdravnik v Ljubljani, je odšel v večnost po kratki bolezni. Pogreb bo v petek, 19. septembra ob treh popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim svojim izrekamo svoje sožalje.

† Guinot Alain je umrl v starosti 75 let v Ljubljani. Pokopan bo v petek, 19. septembra ob pol treh popoldne iz kapelice sv. Kristofa na Zalah. Naj v miru počiva! Njegovim svojim naše sožalje!

— Začetek šolskega pouka. Prosnetni oddelek Visokega Komisariata sporoča javnosti, da se začne redni šolski pouk v šolah dne 6. oktobra. Šolska sv. maša pa bo 4. oktobra.

— Italijanska na Trgovskem učilišču Robida, Trnovska ulica 15. Začetniški tečaj v ponedeljek in četrtek, telefon 40-48.

— Knjige »Slovenec« knjižnice bodo obsegale en 200 strani, formata 14x20 cm. Knjige bodo z žico vezane, ovitek kartonski z lepimi naslovnimi ilustracijami. — Knjige bodo lahko v okras vsaki knjižnici. — Naročite se takoj na vseh 24 knjig »Slovenec« knjižnice pri naših zastopnikih v vaših krajih, ali z dopisnico na upravo »Slovenec«.

— Dogon goveje živine. Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za govejo živino: v torek, 23. t. m. v Kočevju; v torek, 23. t. m. v Stični; v sredo, 24. t. m. v Dolenjem Logatcu in v sredo, 24. t. m. v Ljubljani. — Strokovna mesarska združena naj pošlje iz vsakega sodnega okraja na najbližji dogon po enega ali dva pooblaščenega zastopnika zaradi prevzema odkupljene živine.

— Šmarješke Toplice so izdale nov prospekt. Od vojne sem smo pogrešali novo turistično literaturo in je zato dokaj razveseljujoča, da se je odločila uprava Šmarjeških toplic pri Novem mestu izdati ličen in skrbno sestavljen prospekt. Prospekt obsega seveda le besedilo in je brez slikovnega gradiva. Pa tudi v tej obliki bo zanimancem prav dobro služil, saj obravnava v dvanajstih točkah, kar hoče vedeti letovalec ali bolnik, preden se poda v zdravilne toplice. Predvsem moramo opozoriti na odstavke: prometne zveze, zdravilne posebnosti, podatki o zdravniku, sprehodi in izleti, gostišča (z obširnimi opisom novozgrajenega komfortnega hotela Topliški dom ter cenik, ki navaja za sedanje čase res izredno nizke cene. Kdor se zanima za oddih ali zdravljenje v Šmarjeških toplicah, naj piše po prospektu upravi toplic, pošta Šmarje pri Novem mestu, ali ga naj vzame v potovalni pisarni CIT v Ljubljani.

— Pri osmrtnici: gosp. Ludvika Avšiča v »Slovenec« dne 18. t. m. mora biti pravilno: vsi pri davčni inšpektor in ne bivši, kakor je bilo priobčeno.

Zastopniki! Pridobite čim več naročnikov za »Slovenec« koledar!

— Lepi septembrski dnevi. Jutranja nizka megla na širnem Barju, čigar celotna površina je izmerjena na 15.700 ha in ki predstavlja jutraj prav lepo megleno jezero od Ljubljane tja do Vrhnike in Zelimlja, je v četrtek valovila le nekaj ur. Kmalu je posijalo sonce in ogrevalo okolje. Napovedujejo se še nekateri lepi dnevi, kajti barometer se dviga in je njega stanje tako visoko, ko vedno naznanja lepo. V sredo je barometer jutraj dosegel 771,6 mm, podnevi se je še nekoliko dvignil, pa je v četrtek jutraj prav za lasek padel na 771,5 mm ter se nato do popoldneva dvignil še višje, na 773 mm. Jutra so drugače hladna in je bila v četrtek v tem mesecu najnižja temperatura +5,4°, v sredo pa najvišja +17°C. V četrtek je bilo nebo jasno in čisto, vladalo je skoraj celi dan brezvetrje. Za vsa jesenska dela na polju so taki dnevi najpripravnější in zato okoličani hite z vsemi deli, kopljeje krompir in orjejo za zimsko setev.

Širši in ožji nevarnostni okoliš v Ljubljani

Ta meja se pri zaščiti pred napadi iz zraka večkrat omenja in zato mora to mejo vse prebivalstvo natanko poznati ter vedeti, da v ožji nevarnostni okoliš spadajo ne glede na višino ali velikost vsa poslopja, ki leže v teh mejah, poleg tega pa tudi obe strani mejnih cest.

Meja med širšim in ožjim nevarnostnim okolišem gre od križišča Gosposvetske in Celovške ceste z železnico proti jugu po železnici do Oražne ulice in po Tržaški cesti proti severovzhodu do Aškercove ceste, nato spet proti jugu do Ulice rimske legije in ob rimskem zidu po Mirju ter nazaj proti severu po Gorupovi ulici, nato po Cesti 29. oktobra, Zoisovi cesti na Krakovski nasip in po njem na Trnovski pristan do Mandelčeve (prej Svabičeve) ulice, tu pa čez Ljubljano naravnost v Zvonarsko ulico in dalje po njej na Karlovsko cesto do Grubarjevega prekopa. Po levem bregu Grubarjevega prekopa gre meja dalje prav do mosta Dolenjske železnice pri klavnicarji ter dalje po železnici čez Kodeljevo tudi še po Vodmatskem mostu čez Ljubljano, nato pa, po Zaloški cesti do Marenčičeve ulice, nekoliko časa po njej, nato pa mejo preskoči na Zakotnikovo ulico ter teče čez železnico progo okrog tovarniških kompleksov in po Tovarniški ulici pride na Pokopališko ulico, se obrne po njej na jug do Mokronoške (prej Bazoviške) ulice, nadalje pa vzporedno z železnico v Zeleno jamo in od tod po Ljubljanski cesti ter na levo za tovarno za klet po Savski cesti na Šmartinsko cesto, po Šmartinski cesti nazaj do Vilharjeve ceste in po njej na Tyrševo cesto, nato pa po Tyrševi cesti do Kalanove ulice, po njej do Linhartove ceste in po njej, na Celjsko ulico do Ipavčeve ulice, tu pa spet na Tyrševo cesto ter z nje na levo okrog stanovanjskih blokov Vzemimo zavarovalnice in železničarskega fonda ter bežirajske šole za stadijon na Koroško ulico ter po njej na Tyrševo cesto do Livarske ulice, po Livarski na Parmovo (prej Kobaridsko) ulico in po njej do Trstenjakove ter na sever po Lavričevi ulici na Borutovo, spet na sever v Podmilščakovo do Janševe ter po Janševi

Ljubljana

1 Stenografijo in strojeopisje potrebujete v vsakem poklicu, zato obiskujte šestmesečni tečaj na Trgovskem učilišču Robida, Trnovska ul. 15. Začetek v ponedeljek, 22. sept. Telefon 40-48.

1 Stolna kongregacija Marijinega varstva za gospe v ljudno obveša vse svoje članice, da bo prvi redni shod v novem kongregacijskem letu v petek, dne 19. t. m. ob 17 v kongregacijski kapeli.

1 Ravnateljstvo Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani obveša svoje učence in učence, da se bo pričelo šolsko leto 1941-42 dne 4. oktobra 1941 z otvoritveno sv. mašo ob 9 v trnovski cerkvi. Po sv. maši se zbere dijaštvo v svojih učilnicah.

1 Potrdila za lansko cepljenje otrok zoper davico bo mestni fizikat začel razdeljevati v Mestnem domu prihodnji teden, in sicer za otroke z začetnimi črkami A-E v ponedeljek, 22. t. m., začetnicami F-J v torek, 23. t. m., z začetnicami K-M v sredo, 24. t. m., z začetnicami M-R v četrtek, 25. t. m. in z začetnicami S-Z v petek, 26. t. m. Opozorjamo, naj starši in skrbniki otrok ne hodijo po potrdila druge dneve kot zanesljivo samo tisti dan, ki je določen za razdelitev potrdil po začetnici njihovega priimka. Učence in učence, ki so bili lani cepljeni v šolah, bodo potrdilo dobili pozneje v šolah, saj za sprejem v šolo ta potrdila še niso potrebna.

1 Prošnje za cement še vedno prihajajo na mestno županstvo in zato opozarjamo zainteresirane, da mestna občina nima več cementa na razpolago ter so zato vse take prošnje popolnoma neuspešne.

1 Stalna razstava gob na živilskem trgu bo že jutrišnji petek gospodinje poučevala, katere gobe naj kupujejo in nabirajo za prehrano. Mestni tržni urad je namreč pridobil našega slovitega propagatorja in poznavalca gob G. Antea Bega in tudi njegovega med gobarji enako priznanega sina, da bosta odesel vsak dan napolnila z užitnimi in strupenimi gobami omario, ki bo vsela na semenišču ob prodajalnih gob. Razstavljene gobe naj si gospodinje in sploh prijatelji gob na'anko ogledajo ter jih primerjajo z gobami, ki so na prodaj, obenem pa tudi spoznajo, kakšne je treba nabirati, kuhati, vlagati in sušiti. V tej stalni mali razstavi bodo vedno razstavljene one gobe, ki raste v ljubljanski okolici ter jih ljudje prinašajo na ljubljanski trg.

1 Glasbena akademija. Priglasje novih slušateljev za sprejem na Glasbeno akademijo sprejema rektorat od 23. t. m. Sprejemni izpiti bodo v roku od 25.-30. septembra. Vpisovanje od 1.-15. oktobra. Na Glasbeni akademiji se poučuje kompozicija in dirigiranje, solopetje, klavir, violina, violončelo, orgle ter igralska umetnost (dramska in operna). Razen tega ima Glasbena akademija poseben oddelek za glasbene pedagoge. Informacije brezplačno v pisarni Glasbene akademije.

1 Železniški tir polagajo skozi Latermanov drevored. Ta teden so začeli železniški delavci polagati začasni železniški tir skozi Latermanov drevored do velesajma. Začasni tir se odcepi od dvotirne železniške proge 50 korakov na levo od glavnega železniškega prelaza, ki vodi v Tivolj. Ob železniškem prelazu je začasni tir že položen in tudi že ukopan v pešpot, tako, da sprehajalec niti najmanj ne moti. Edina razlika na prelazu je sedaj ta, da je treba prekorati 3 tise, od katerih sta oba tira stalne železniške proge, zavarovana z zapornicami, dočim leži začasni tir nezavarovan. Tir je speljan nato z lahkim ovinkom naravnost v Latermanov drevored, kjer prav sedaj delavci pritrjujejo tračnice na gosto položene hrastove pragove. Pragovi in tračnice so že pripravljeni do križišča Latermanovega drevoreda s podaljškom Fuharjeve ulice, ki gre mimo nekdanjega kina Tivolijski proti Tivoljskemu gradu. Prihodnji teden bodo tir dogradili do veselicega prostora velesajma. Tir bo ostal položen po Latermanovem drevoredu le toliko časa, da bodo prepeljali na razstavišče lokomotive in tovarne vagonne z razstavnim blagom. Nato bodo tir odstranili, tako da bo za časa velesajma Latermanov drevored dostopen za pešce.

1 Cepljenje na Viš. Obvezno-cepljenje proti davici bo jutrišnji petek, 19. t. m. v ljudski šoli na Višu ob 16.30. Cepljenje je strogo obvezno ter bodo starši ali skrbniki otrok zaradi prekršitve te odredbe kaznovani z globo do 1000 lir. Cepljenja so pa oproščeni samo tisti otroci, ki so bili

lani vsaj že dvakrat cepljeni zoper davico, in tudi oni otroci, ki jih zaradi bolezni oprosti pri cepljenju navzoči uradni zdravnik.

1 Sezname davčnih osnov gostilničarjev z začetno črko R-Z so tudi že razgrnjeni na magistratu, zato opozarjamo zainteresirane, naj si jih do 1. oktobra ogledajo v vratarjevi sobi v pritličju leve hiše mestnega magistrata.

1 Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vabi otroke, ki so sodelovali v pretekli sezoni pri mladinskih igranjih v Operi, naj se zglasijo v petek, 19. t. m. ob 16 v Operi.

1 Zaveze za okna, posteljna pregrinjala, preproge, tekače, odeje dobite pri Gorčar, Ljubljana — Sv. Petra cesta

1 Tiskovine za zglaševanje težakov v oktobru. Mestni preskrbovalni urad vabi vse tiskarje, ki so priglasile težake, naj pridejo najkasneje do petka, 19. t. m. med uradnimi urami od 8-12 v II. nadst. Mestnega doma, soba št. 7, po priglasnice za vpis težakov za mesec oktobra. Te, natančno po predpisu izpolnjene priglasnice morajo biti zanesljivo vrnjene mestnemu preskrbovalnemu uradu najkasneje do sote, 20. t. m. do 13, ker zamujenih naznanil nikakor ne bo mogoče prevzeti. Podjetja, ki imajo svoj sedež na ozemlju mestne občine Ljubljanske, morajo tu naznati vse svoje težake neglede, v kateri občini ti delavci stanujejo ali delajo. Ker je bilo za mesec september mnogo priglasnic zelo površno izpolnjenih, zlasti jih je bilo pa dosti brez podatkov o tiskarji, vrsti obrata in sedežu tiskarje ter celo brez podpisa, posebno so bili pa nepopolni podatki v rubriki »vrsta delavca«, opozarjamo, da morajo biti priglasili popolnoma vestno izpolnjeni v vseh rubrikah. Rubriko »vrsta delavca« je treba popolniti z enim od nazivov, ki so navedeni v opozorilu na hrbtni strani prijave. Osebe, ki ne opravljajo telesno težkega dela, kakor je pojasnjeno na hrbtni strani priglasnice, ne smejo biti vpisane v priglasih za mesec september so bile vpisane tudi osebe ženskega spola, ki jih pa v smislu opozorila na hrbtni strani priglasnice ni mogoče imeti za težake.

1 Mleko za dojenčke. Na mleko dojenčkov stavimo prav posebne zahteve, saj vemo, da je mleko, ki odraslim prav nič ne škoduje, večkrat za dojenčka pravi strup. Dežji dom (Higienski zavod) — odd. za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok — namerava pokreniti akcijo za dobavo svežega, higieničnega mleka z zvezi s Prevedom. Da se ugotovi približna količina potrebnega mleka za dojenčke v Ljubljani, prosimo matere, ki reflektirajo na tako mleko, da osebno ali pisмено priglasijo svojega dojenčka z navedbo okraja, v katerem stanujejo. Preved namerava razdeliti mesto na potrebno število okrajev in v vsakem okraju določiti mlekarne, v kateri bi v jutranjih urah dobivale matere higienično mleko za dojenčka. Mleko bi se delilo v surovem stanju in bi ga vsaka mati po predpisu doma pripravila.

1 Zahvala. Ko po 46. letnem poslovanju preneham s posredovanjem služb, se ob tej priliki vsem svojim številnim naročnikom, delodajalcem in delojemalcem najtopleje zahvaljujem za izkazano mi zaupanje. — T. Novotny, Ljubljana.

Radio Ljubljana

Petek, 19. septembra: 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi in melodije — 8.15 Radijsko poročilo, vmes pa ob 8.00 čas — 12.30 Radijska poročila v slovenščini — 12.45 Orkestralna operna glasba — 13.00 Čas. Radijska poročila — 13.15 Poročilo Glavnega Stana Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Radijski orkester pod vodstvom Draga Marja Šijanca — 14.00 Radijska poročila — 14.15 Violinska glasba pod vodstvom Mannoja — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Koncert pianista Franca Foglija — 17.35 Koncert violončelista Kamila Oblaka — 19.00 »Parliamo l'italiano«, dr. Leben — 19.30 Radijska poročila v slovenščini — 19.45 Pisana glasba — 20.00 Čas. Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.30 Simfonični koncert pod vodst. Giuseppeja Morillija — 21.15 Komorni radijski orkester in zbor pod vodstvom Draga Marja Šijanca. Operetna glasba — 22.00 Violinski koncert Alberta Dermelja, pri klavirju Marjan Lipovšek — 22.45 Poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Kmet, Dunajska cesta št. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Ukla je svetlomodra papiga, ki sliši na ime »Kokica«. Prosi se javiti — proti nagradi — Hann, Križevniška 2-1.

Iz Spodnje Štajerske

Glavne šole ustanovljene. Oblast je dne 16. septembra odprla na Sp. Štajerskem poleg dose-danjih ljudskih šol tudi tako imenovane »glavne šole«. V Mariboru samem so štiri, pa tudi po drugih večjih krajih so ustanovljene take glavne šole, kjer je zlasti velik naglas v pouku nemščine. Te šole imajo nalogo šolarje usposobiti za razne obrtne poklice, zraven pa tudi za druge višje šole, kakor na primer za učiteljske, višjo gospodarsko šolo, obrtno šolo itd. Največ ur bo nova šola posvetila učenju nemščine, ker je njen namen, mladino vzgojiti za zavedne Nemce ter za sposobne delavce Hitlerjeve Nemčije, katera pod Adolfom Hitlerjem dozoreva v mogočno državo nemške zgodovine. — Tako naglasna pomen nove šole glasilo Štajerske domovinske zveze »Marburger Zeitung«.

Zborovanje štajerske domovinske zveze v Ptuj. Je bilo dne 12. septembra v društvenem domu. Zborovanja se je udeležilo na 1000 ljudi, ki so poslušali govor voditelja delavsko-političnega urada Lenza, kateri je razlagal čas in narodno-socialistično gibanje. Zborovanje je imelo namen, ljudi seznaniti z miselnostjo narodnega socializma, da bi ljudje bili zreli za nove ideje. Govor je bil klic vsem, ki so dobre volje, naj se zavedo prekrasne prihodnosti, ki čaka vse Nemce.

Taborišče nemške mladine je bilo te dni končano pri Mariboru. Taborjenja so se udeleževali praporci iz Slovenske Bistrice, Konjice, Sent Lovrenca, Sent Ilja, Frana in s Pragerskega. Bilo je celo mesteca samih šotorov, nad katerimi je vzhvalo nad 100 praporov. Vaditelji so imeli lahko delo, ker so mladi bili zelo vneti, saj jim je čas med igranjem in športom naglo minil. Pri skušnjah sta se najbolj postavila prapora iz Celja in Pragerskega.

Iz Trsta

Vsak kosček zemlje mora biti obdelan. Sedaj pred pričetkom zimskih setev se je pričela po vseh julijskih provincah velika propagandna akcija za čim boljše izrabo zemlje. Vsak kosček zemlje mora biti obdelan — to je sedaj geslo, ki mu bodo kmetje radi sledili, saj sami vedo, kako je to potrebno. Posebno pa je potrebna ta akcija v neposredni okolici Trsta in v mestu samem, kjer je še veliko zemlje, ki bi se dala izrabiti za obdelavo ter bi prinašala veliko koristi. To zemljo bo treba sedaj na jesen pred nastopom zime prekopati in preorati, da bo na spomlad pripravljena za setev.

Odobritev javnih del. Vrhovni svet za javna dela v Rimu je odobril načrte za številna velika javna dela v julijskih provincah. Med temi omenjamo predvsem elektrifikacijo avtobusne proge v Trstu: Piazza Constanza Ciano—Scoglietto. Na tej progi so do sedaj obratovali avtobusi, po novem načrtu pa bo elektrificirana ter bodo avtobuse nadomestili s trolleybusom (filovia). Med ostalimi deli so predvidene gradnje velikih vodovodov v Istri, otvoritev svoječasno opuščenih salin v istrskih mestih, otvoritev rudniškega bazena v dolini Reke. Vsa ta dela so velikega pomena za gospodarski razvoj julijskih provinc ter za zaposlitev domačega prebivalstva.

Delavci za Nemčijo. Pri fašistični delavski pokrajinski zvezi v Trstu se je odprl poseben nemški urad za zbiranje industrijskih delavcev za Nemčijo.

Iz Goriške pokrajine

Poroka. Poročil se je g. Berto Ravbar, trgovec, sin znane trgovske hiše v Komnu, z gđ. I. Ukmarjevo, hčerko ugledne družine v Avberju. Obilo sreče!

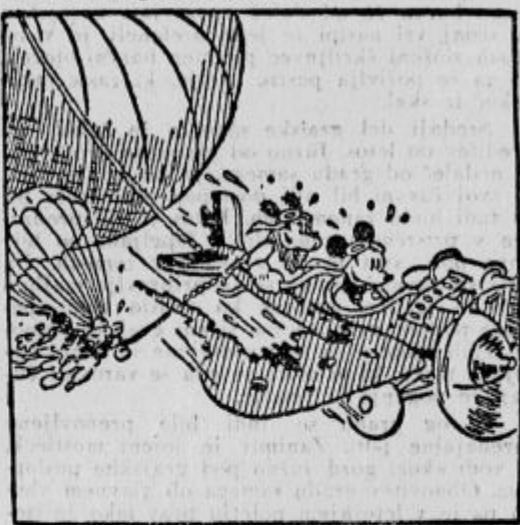
Strela je udarila. Zadnji nedeljo okrog ene ponoči je v Budanjah udarila strela v dimnik neke hiše, ga razrušila in po zidu zgnila v zemljo. Pri tej priliki je onesvestila 27-letno gospodinjico Terezijo Praček, ki je šele po več urah prišla k sebi.

Po operaciji je umrla. Gospa Frančiška Nussdorfer, že priletna, 72-letna žena iz Ajdovščine, je bila v Trstu operirana. Ko se je vrnila domov, je mirno v Gospodu zasopala. Bila je blaga žena. Zlasti otroci so se radi smukali okrog nje, ker jim je vedno kruh z medom sladila. Bog ji daj po hudem trpljenju večni mir, ostalim pa naše sožalje!

Izdelovanje masla. Prefekt goriške pokrajine je izdal odlok, s katerim ureja pridelovanje masla v deželi. Odlok določa: 1. vse sirarne, bodisi socialne, industrijske ali zasebne, tudi sirarne na planinah morajo v septembru in oktobru t. l. izdelati najmanj 2500 kg masla na vsak kvintal mleka, ki ga predelajo; 2. vsi obrtni, ki sedaj izdelujejo samo maslo, morajo tudi nadalje delati samo maslo, in sicer najmanj 4 kg masla na vsak kvintal predelane mleka. Vse izdelke masla morajo vse mlekarne in sirarne — združne ali zasebne — oddati konzorciju mlekarov za Zgornjo Soško dolino (Claiogo), ali pa tiskati Bratje Postir v Romansu ob Soči. Z drugim odlokom je strogo prepovedana kupčija s pinjami. Kdor ima domačo pinjo, jo mora javiti občini, ki bo nadzorovala, da ne bo izdelovala masla.

Mišek POŠTNI PILOT

Medtem, ko se je Mišek bližal letališču, vo-deč s seboj oba ujetnika in zrakoplov, se je že vse mesto zbralo na letališču. Bilo je vpitja, vzklikov in gneče nič koliko!

»Na, vidiš, zdaj pa, Mišek!« je dejal kapitan.

»Tako je,« je odvrnil junaški pilot. »Pa veste, da mi ni nič vse, da je te igre že konec? Ta bitka je bila prekrasna reč!«

Sveda je šel po vsej deželi glas o brezprimernem Miškovem junaštvu. V vseh časopisih je bila na dolgo in široko opisana življenjska pot Miška. Kdor je le mogel, je prišel na letališče, da na lastne oči vidi tega junaka in njegovo ljubko Miško.

»Živjelo!« so se dvigali veseli vzkliki v nebo. In vse je storil sam in po svojih načrtih!« so vpili nekateri.

»Pa jaz, ki sem hotel, da bi ta fant postal mehanik!« si je dejal Suhac in se udaril po čelu.

LIQORE LIKER
STREGA
TONICO JE KREPILEN IN
DIGESTIVO VAM URAVNA PREBAVO

KULTURNI OBZORNIK

Razpis gledališkega abonmana za sezono 1941-42

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je pripravila za dramo in opero svoj sporedni načrt. V bodočo sezono bo uprizorjenih v drami 20 del, v operi pa 18. Razen tega bodo v obeh gledaliških ponovljenja najuspešnejše predstave iz prejšnjih sezon.

Drama bo črpala svoj letošnji repertoar iz naslednjih del: Klasiki: Shakespeare: Hamlet, Karlovača, Antonij in Kleopatra; Sheridan: Šola za obkroževanje; Goethe: Ifigenija; Molière: Šola za žene; Calderon: Dama škrat; Mari-vaux: Igra ljubezni in naključja.

Italijanski pisatelji: Goldoni: Kavarina, Zdrava na vasi, Lažnik; D'Annunzio: Mrtvo mesto, Jorijeva hči; Pirandello: Noč homo improviziral; Prijateljica žensk; Alessi: Caterina del' Medici; Tigoli: Hiša v megli; Plato-Zaccanti: Sokratov zagovor; Gianinni: Pobesneli suženj.

Slovenski pisatelji: Cankar: Kralj na Betajnovi; Jurčič-Kersnik-Govekar: Rokovnjači; Leskovec: Dva bregova; Jalen: Dom; No-vačan: Veleja; Trdinova: V provinci; Kreft: Kranjski komedijanti.

Pisatelji drugih narodov: Dostojevski: Idijot; Ostrovski: Brez dote, Talenti in obhodovalci; Čehov: Tri sestre; Ibsen: Stavbenik Solness; Bergman: Marcurelli; Držić-Rupel: Boter Andraž (Dundo Maroje); Hauptmann: Doroteja Angermann; Rossegger: Vesela božja pot; Efimiu: Človek, ki je videl smrt.

Opera bo črpala svoj letošnji repertoar iz naslednjih del: iz nemškega pozna-ročnega sloga: Gluck: Orfej in Evidika; iz italijanske klasične: Rossini: Seviljski brivci; Donizetti: Don Pasquale.

Iz italijanske romantike: Verdi: Rigoletto, Moč usode, Aida.

Iz nemške romantike: Wagner: Parsifal.

Iz francoske romantike: Massenet: Manon.

Iz slovanske romantike: Smetana: Prodana nevesta, Čajkovski: Pikova dama, Borodin: Knez Igor.

Iz italijanskega verizma: Puccini: Boheme, Mascagni: Prijatelj Fritz.

Iz povojne moderne (ital.): Respighi: Belfagor; Alfano: Sakuntala.

Iz povojne moderne (slov.): Švara: Kleopatra.

Iz klasične operete: Johann Strauss: Netopir; Millöcker: Dijak prosjak; Heuberger: Ples v operi.

V letošnji sezoni bo sprejemala uprava Narodnega gledališča abonentne za naslednje abonmaje: Premierski abonma, stalna abonmaja Sreda in Cetrtek ter abonmaja A in B. Premierski abonma dobi vse premiere, ki bodo na poljuben dan v tednu (razen ob nedeljah in praznikih), abonmaja Sreda in Cetrtek bosta imela predstave ob sredah in četrkih, abonmaja A in B pa na poljuben dan v tednu (razen ob nedeljah in praznikih). Vsa abonenti dobi v sezoni 38 predstav; 20 dramskih in 18 opernih ter opernih.

Uprava NG bo pričela sprejemati abonentne v tork, 9. t. m. ob 10 v večer dramskega gledališča do 12 in od 15 do 17. Abonentom lanske sezone bodo njihovi sedeži rezervirani do sobote, 18. t. m. Od ponedeljka, 15. t. m. dalje pa bodo vsa razpoložljiva mesta na razpolago novim interesantom.

Cene premierskega abonmaja in stalnih abonmajev Sreda in Cetrtek, so za 10% višje od abonmajev A in B, vendar pa še vedno zelo nizke, saj uživa privatni abonent v razmerju z dnevnimi cenami 20%, državni in samoupravni uradniki pa celo 30% popusta.

Abonma je plačljiv v 10 zaporednih mesečnih obrokih; prvi obrok pri vpisu.

Cene so naslednje: Splošni abonma, Loža v parterju (4 osebe) 10 obrokov po 194 lir, uradniški abonma 170 lir; lože I. reda št. 1-5 194 lir, uradniški 170 lir; lože I. reda št. 6-9 205 lir, uradniški 180 lir; parter I. vrste 53 lir, uradniški 46 lir; II. in III. vrste 48 lir, uradniški 43 lir; IV.-VI. vrste 42 lir, uradniški 37 lir; VII.-IX. vrste 42 lir, uradniški 37 lir; X.-XI. vrste 36 lir, uradniški 32 lir; XII.-XIII. vrste 30 lir, uradniški 27 lir; balkon I. vrste 36 lir, uradniški 32 lir; II. vrste 30 lir, uradniški 27 lir; III. vrste 27 lir, uradniški 24 lir; galerija I. vrste 21 lir, uradniški 18 lir, II.-III. vrste 17 lir, uradniški 15 lir, IV.-V. vrste 14 lir, uradniški 12 lir.

V Operi sta na novo angažirani altisti Franja Golobova in Bogdana Stritarjeva, nadalje lirski tenor Anatol Manoševski in bas-bariton profesor Mirko Pugelj. Kot stalni gost bo sodeloval Julij Betetto, gosta za večje število predstav bosta: Zlata Gjungenčeva in Elza Karlovača. Dosedanja člana zbor, tenorista Ladislav Rakovec in Anton Sladoljev bosta nastopala v letošnji sezoni kot solista. Operni zbor in orkester sta letos pomnožena, tako da šteje zbor 44, orkester pa 45 članov.

V Drami sta angažirana za letošnjo sezono režiser inž. arh. Bojan Stupica in Sava Severjeva.

L. M. Škerjanc: »Intermezzo romantique«

V zakladnici domače glasbene literature najbolj občutno pogrešamo skladbo za violino. Ze več smo jih slišali na koncertnih prireditvah, toda težko je dobiti pri koncertnih, da bi jih dal tistim, ki jih želijo imeti doma. Škerjanc »Intermezzo romantique« je torej med redkimi izdajami na našem glasbeno-literarnem trgu. Tembolj pa je hvalje vredno za Glasbeno Matico ljubljansko, ki je avtorju omogočila izdajo in s tem podprla stremiljenja ter delo stvarjalca, ki se trudi dati našemu produktivnemu delovanju kakor reproduktivnemu življenju svojstven pečat hotenja in vrednosti dela v glasbenih stvaritvah. Nimamo mnogo tovrstnih skladb, najmanj pa dobrih in morda je vprav Kogojev »Andante« tisto delo, ki mu lahko pripišemo moč trajnejše vrednosti; kajti ta violinska skladba nam je do sedaj prinesla in nudila po svoji grajenosti največ popolnosti ter tiste notranje silnosti, ki daje interpretu dovolj globoko glasbene izraznosti, da zajame poslušalca in ga tudi prevzame ter notranje prepričuje estetsko zadosti.

Prav zaradi redkosti v kvantiteti kakor tudi v kvaliteti violinskih skladb moramo biti pač veseli Škerjancovega »Intermezzo romantique«, ki je bil sicer komponiran že leta 1934, a ga je Glasbena Matica izdala šele letos. Skladatelj, njegovo delo in intencije ter vrednost v simfoničnem, komornem in klavirskem glasbenem področju prav dobro poznamo. Tudi ta skladba predstavlja pomebno vrednoto in tudi v tej skladbi se zrcali značilnost avtorjevega sloga, ki ga oblikuje impresionistično pojmo-

Z obkolutvijo Petrograda je Rusija zelo prizadeta

Prva leta sovjetske vladavine v Rusiji je moskovska vlada zelo zanemarjala prejšnje rusko prestolno mesto Petrograd. Kmalu zatem pa se je le zavedla važnosti tega mesta, ki ga ima za ogromno ozemlje ruske države ter mu je posvečala izredno pozornost. Predvsem je v mesto in njegovo bližnjo ter daljnjo okolico nagrmadila vse polno industrijskih naprav, katere cenijo na 800. V njih je zaposlenih skoraj 300.000 delovnih moči, to je približno 12% celokupne ruske industrije.

V Petrogradu so velike ladjedelnice, tovarne za izdelovanje najrazličnejših strojev. Močno je zastopana tudi kemična industrija. Sedaj, ko je mesto obkoluteno, moskovska vlada ne more več računati na 25% vse ruske strojne industrije, okoli 50% elektrotehnične industrije in okoli 75% vseh ruskih ladjedelniških naprav. V Petrogradu so izdelovali tudi razne precizne stroje, kakor tiskarske stroje in razne tekstilne naprave, kakor tudi najrazličnejše motorje, parne turbine, kotle za visoke napetosti. Za vse to je

imela Rusija na razpolago kader visoko kvalificiranega delavstva.

Petrograd kot važno industrijsko središče je bil seveda važen tudi za vojaško industrijo, ki jo bo sovjetsko vojaško poveljstvo sedaj zelo pogrešalo. V posameznih tovarniških obratih je bilo zaposlenih na tisoče delavcev in delavk. Tako v elektrostrojni tovarni 10.000, v Kirovih obratih (pri Putilov) 30.000, v Nevski strojni tovarni Lenin (za izdelovanje turbin in naprav za prekope) več tisoč, v tovarni za izdelovanje telefonov Krasnaja Zaria 5000, v Baltski ladjedelnici in tovarni za izdelavo gumijastih izdelkov Krasnij 32.000, v tekstilni strojni tovarni Karl Marx 5000. Razen omenjenih obratov je v Petrogradu še vse polno drugih tovarn za izdelovanje raznih električnih naprav, naprav za zračni pritisk, brusilne kamne, za izdelavo žice, žebeljev in drugih manjših izdelkov. Razen tega je treba še omeniti tovarniške naprave za izdelovanje najtežjih in težkih strojnih naprav. (Berliner Lokal Anzeiger.)

Iz Gorenjske

Prevalje v zastavah. Te dni so s prevaljskih hiš spet vihrale zastave, ker je bil v Prevaljah zbran veliki zbor vseh sodelavcev krajevnih skupin Koroške narodne zveze okraja Sp. Dravograd. Pred zborovanjem je šla skozi Prevalje početa mladina Koroške zveze. Pred zveznim domom so se poleg sodelavcev zbrali tudi prebivalci. Okrajni poslovodja Weisch je začel zbor, na katerem so potem govorili okrajni vodja Koroške zveze Grum, zvezni poslovodja Ružnik, vodja finančne uprave zveze Steinberger, zvezni personalni pomočevalec Macher in zvezni voditelj Dimnik. Poleg županov in krajevnih vodij so se udeležili zboru vsi voditelji celice in blokov peterih krajevnih skupin dravogradskega okraja. Govoril je tudi zvezni vodja Schick. Po njegovem govoru so vsi navzoči izrekli vodji besede obljube. 97 sodelavcev je dobilo članske izkaznice in značke KZ, 143 pa je dobilo le značke.

Ogenj na Jesenicah. V noč, na 12. sept. je pogorela na Plavžu pri Jesenicah velika žaga, ki je last dr. Rekarja. Gasili so gasilci iz Jesenic in Hrušice. Velik del desk so še rešili.

S četrtega nadstropja je skočil 29-letni Vinko Meglič, delavec v tovarni Peko v Trzinu, ter dobil hude poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico na Golnik. Skočil je skozi stranski okno. Zdi se, da je to storil, ko se mu je v hipu zmedlo.

Dve leti star otrok povožen. »Kärntner Grenzruff« poroča iz Trbiča: Dve leti stari Martin Kuhar, ki se je brez nadzorstva igral zraven očetne hiše na tiru električne vojaške železnice v Medvodah, občina Sv. Katarina, je prišel pod voz ter je bil do smrti povožen. Voznik je sicer takoj zaviral, vendar voza ni mogel takoj ustaviti.

Okrajni vodja Koroške narodne zveze v Radovljici je postal dosedanj okrajni voditelj Julijan Kolnitz, ki mu je zv. vodja Schick pretekli tork izročil to oblast na zboru v Radovljici. Dosedanji okrajni vodja Oberwinkler je prevzel vodstvo organizacijskega urada pri zveznem vodstvu.

Krajevna skupina Koroške zveze na Bledu je bila ustanovljena na prvem zboru Koroške zveze v hotelu Troha na Bledu. Na zbor je prišlo kakih 50 ljudi iz vseh slojev prebivalstva. Govorila sta okrajni vodja Oberwinkler in krajevni voditelj Schumi. Na zboru je bilo povedano, da hoče Koroška zveza dobiti v svojo sredo vsakega prebivalca ter je bilo v ta namen napravljenih več vpisovalnic.

Rojstvo in smrt v Trzinu. V mesecih majnik, junij, julij in avgust je bilo v Trzinu rojenih 29 otrok, umrlo pa je 10 ljudi.

Vodstvo Koroške zveze v Trzinu je na zborovanju pod vodstvom okrajnega vodje Samonigga prevzel okrajni sodnik dr. Putzer. Govoril je tudi okrajni vodja dr. Elbert.

Nemške tečaje za odrasle bodo v Trzinu začeli z mesecem oktobrom. Tečaji, ki nanje vabijo veliki lepaki, bodo trajali do prihodnjega leta.

Šola v spodnjem Dravogradu se je že začela. Vpisalo se je v njo 290 otrok iz trga in okolice. Vodja šolski vodja Fritz Fleiss, učiteljica pa so Friedl Ott, Herta Guetz in Ilse Koloros. Ko bo dovolj učnih moči, bodo odprli več razredov, medtem ko so doslej odprli le tri. Šola je v bivši prostiji, kjer so bili tudi nemški jezikovni tečaji.

Ruska fronta: Vse vrste oklepnih vozil, ki so jih po hudih bojih pustili na bojišču Sovjeti.

vana izraznost. Dasi tu pa tam lahko zaznamo podobenost po pobarvitosti s čudovitim Debussyjem, je vendar Škerjanc samostoj, občutljiv za lajnjanje pojave in refleksje, poln poezije; s profinjenim estetskim čutom zna utelesiti v svojih delih ter doseže res momente, ki se po svoji vrednosti znatno približajo velikemu skladatelju.

»Intermezzo romantique« je pravzaprav skladba za violino in klavir. Kajti njena grajenost ne teži toliko za violinsko-solistično zamisljeno kakor za medsebojno, v obeh instrumentih izpolnjuječe delovanje. Mestoma

Iz Hrvatske

Na vseh hrvatskih srednjih šolah se prične pouk dne 22. septembra. Po odredbi prosvetnega ministra se prične redni šolski pouk na vseh hrvatskih srednjih šolah 22. t. m. V mestih, kjer je šolska poslopja zasedla vojska, se bo pouk vršil v prostorih drugih zgradb. Med počitnicami je prosvetni minister ukinil dve prejšnji nepopolni gimnaziji in to v Korenici in Bosanski Gradiski. Nanovo je pa odprl nepopolne gimnazije v Krapini, Kostajnici in Lovincu. Od nepopolnih gimnazij je spremenil v polne realne gimnazije v Krizevcih, Derventi, Ogulinu, Otočcu in Kninu. Hrvatska država ima danes 77 gimnazij in 16 učiteljskih. Od tega 62 popolnih in 15 nepopolnih gimnazij. Od gimnazij je 12 klasičnih, ostale so pa realne. Samo deških gimnazij je 11, dekliških 12, 54 je pa mešanih. Državnih je 63, 14 pa privatnih, ki imajo vse pravico javnosti. Od 16 učiteljskih so tri ženske, 15 je pa mešanih. Vsa mešana učiteljska so državna, ženska pa privatna.

Bosanske planine v snegu. Zadnje dni je bilo v Bosni zelo hladno vreme. Temperatura je padla tako nizko, da je sneg pobelil vse bosanske vrhove.

Poveljniki hrvatskega zrakoplovstva odpotovali v Nemčijo. Na povabilo nemškega vojaškega poveljstva je odpotoval v Nemčijo povelj-

Iz Srbije

Zadnji proglas predsednika srbske vlade in njegove pojasnilo ter komentariji v srbskem časopisu. Z zadnjim govorom predsednika srbske vlade generala Nedića, ki ga je imel te dni in s katerim je opozoril srbsko ljudstvo na nevarnost in nesrečo, v katero se bo zrušil, če se v zadnjem trenutku ne bo spametoval, se obirno bavi srbski časopis, ki predvsem poudarja naslednji odstavek iz govora generala Nedića: »Srbij! Srbija je v tem trenutku na robu državljanske vojne. Zberite se in razumite vso veličino nevarnosti, ki nam grozi. Njene pretežne posledice bodo zadale tako tiste, ki jo žele, kakor tudi tiste, ki re bore proti njej in tako tiste, ki so krivi in tiste, ki so nedolžni. Čujte naš poziv. Čujte naš krik za rešitev srbstva, čujte in hitite, ker so ure dragocene in bo vaš odziv jutri prišel morda že prepozno!«

Temu opovnemu kriku za samoobrambo srbstva dodaja »Novo Vremec« tele vrstice: Skozi njegova usta je obupno spregovoril srbski narod, s krikom in vzklikom, ki je prodril v vsa srca poštenih Srbov. Zopet je na najbolj odkrit način objavljena bilanca našega današnjega položaja. Negativna bilanca, ki jo lahko popravimo mi sami in nihče več drugi, ker usoda nikogar ni ogrožena, kakor samo naša.

Nedvomno in očetovsko je general Nedić objavil vsem in vsakemu, da Srbija stoji v tem trenutku pred državljansko vojno. To priznanje, pa naj bo še tako strašno, je resnično. Ze nekaj tednov sem se po srbskih poljih klajlo neogovorne tolpe komunistov in pobežlih robičarjev, katerim so se pridružili cigani in ves ostali civilni izvržek, ki ni imel nkdar mesta v naši družbi. Ze nekaj

nik hrvatskega zrakoplovstva general Kren ter bo imel z nemškimi vojaškimi strokovnjaki razgovore o vseh vprašanjih, ki se tičejo organizacije hrvatskega zrakoplovstva.

Zdravstvena zaštita hrvatske šolske mladine. Izšla je posebna naredba, ki uvaja posebne zdravstvene ustanove za zaščito šolske mladine. V sklad, iz katerega se bo vzdrževala zdravstvena zaštita šolske mladine, bodo morali plačevati gotove prispevke tudi vsi obiskovalci srednjih šol.

Dr. Pavel Lončar odpuščen iz državne službe. »Narodne Novine« objavljajo odlok prosv. ministra, s katerim je odpuščen iz državne službe kanonik dr. Pavel Lončar, ki je bil, kakor znano, zaradi žaljive poglavnika od naglega sodišča obsojen na smrt, nato pa od poglavnika pomiloščen na 20 let težke temnice.

Naredba o družinskih dokladah delavcev in nameščencev. Hrvatska vlada namerava v kratkem izdati naredbo o družinskih dokladah delavcev in nameščencev.

Zvišanje glavnice Hrvatske banke. Hrvatska banka v Zagrebu, katere večino delnic ima Banca Commerciale Italiana, bo zvišala glavnico od 20 na 100 milij. kun in s tem stopila v vrsto največjih hrvatskih bank.

Zboljanje ribolova na Jadranu. V Crikvenici se trenutno mudi posebno odposlanstvo kmetijskega ministrstva, ki z ribarskimi strokovnjaki proučuje sedanje stanje ribolova. Strokovnjaki na licu mesta delajo poskuse za zboljšanje te važne gospodarske panoge.

Izšla je uredba o ustanovitvi Hrvatskega državnega konservatorija v Zagrebu.

Pomanjkanje učiteljev na Hrvatskem. — Hrvatsko prosvetno ministrstvo pripravlja načrt novega ljudskošolskega zakona, ki bo pouk v vseh hrvatskih ljudskih šolah podaljšal od dosedanjih 4 na 6 let. Po statistiki tega ministrstva je sedaj na Hrvatskem 5000 ljudskih šol, na katerih poučuje 12.000 učiteljev in učiteljic. Za izvedbo novega ljudskošolskega zakona pa Hrvatska potrebuje 20.000 učiteljev. Dokler tega števila ne bo dosegla, si bo hrv. šolska uprava pomagala s pomožnimi ljudskimi šolami, ki jih je pred kratkim ustanovila. Da bo pouk v vseh šolah lahko redno prišel, je prosv. ministrstvo že odobrilo potrebne šolske knjige. Državna zaloga šolskih knjig bo pa razen šolskih knjig izdajala za mladino tudi mladinske leposlovne knjige in revije. Pouk na vseh srednjih in mešanih šolah v neodvisni državi Hrvatski prične dne 21. septembra.

Skrb hrvatske vlade za kmetijstvo. Kmetijsko ministrstvo posveča veliko pozornost zboljanju kmetijskega gospodarstva. V to svrhu bo ministrstvo pospeševalo z vsemi sredstvi kmetijske šole, ki jih misli ustanoviti v vseh hrvatskih okrajih.

V borbi s četniki je 16. t. m. padel hrvatski zrakoplovec Tomislav Kalajić.

tednov sem srbske hiše požirajo požari, iz srbskih prs se trga krik in bol, že nekaj tednov sem so srbske vasi ločene od srbskih mest, kmet od mešana, potrošač od proizvajalca.

Torej vse to, česar so se vsi narodi že od nekdaj bali, je potrkalo tudi na naša vrata: državljanska vojna, željena in pripravljena iz 'nozemstva in podpirana od nekaterih Srbov, ki so še do včeraj z nami jedli isti kruh. Da, državljanska vojna, ki je pred 20 in še nekaj leti uprosila carsko Rusijo in jo poglala v boljševisko anarhijo in bratomorstvo, ki traja še dandanes. Da, državljanska vojna, ki je pred nekaj leti razrušila tudi Španijo. Državljanjska vojna, ki bo končno uprosila srbski narod. In da bi bila žalostna še večja, prihaja samo nekaj mesecev po nesrečno izgubljeni vojni.

Zatem list znova zelo ostro napada vse tiste, ki so spravili srbsko ljudstvo v sedanjo nesrečo in ki ga tudi danes begajo z najbolj brezvestno propagando, ki ga bo zopet vrgla v narobe novi nesreči. Svoja izjavljana pa zopet zaključuje z besedami generala Nedića: »Vstanite! Pustite vse drugo delo. Organizirajte se, pobijajte odmetnike in razbojnike, ki hočejo pahniti ves narod v končno propast!«

Na vsem srbskem ozemlju obsedno stanje in vojaška nagla sodišča. Predsedništvo srbske vlade je 12. t. m. izdalo naslednje uradno obvestilo: »Na podlagi § 1 Uredbe o naglih sodiščih oborožene sile M. S. št. 915 z dne 7. septembra 1941, je ministrski svet na svoji seji dne 11. septembra 1941 ugotovil, da so v državi nastopile izredne razmere, zaradi katerih se morajo uporabljati odredbe uredbe o naglih sodiščih oborožene sile na vsem srbskem področju od 12. septembra 1941 tako dolgo, dokler ministrski svet ne bo s svojo odločbo odredil prenehanje trajanja izrednih razmer.«

Prepoved vseh cerkvenih shodov, sejmov in ostalega zbiranja ljudstva. Srbsko notranje ministrstvo je objavilo naslednje uradno obvestilo: »Do nadaljnjie naredbe so prepovedani vsi cerkveni shodi, sejmi, vsako zbiranje ljudstva razen zbiranja ljudstva ob tržnih dneh v okrajnih mestih in sestankov, ki jih sklicuje policijske oblasti.«

Kazen za podel umor. DNB poroča z dne 15. t. m.: »Za kazen za podel umor, ki je bil izvršen nad nekim nemškim vojakom, je bilo ustrelenih 50 prijetih in znanih komunistov.«

»Ruski bilten« v Belgradu zastavljen. Z merodajnega mesta poročajo: »Organ ruske emigracije, Ruski bilten, je prepovedan. Odgovorni izdajatelj Lanin je zapre.«

Priznanje vojne Reicha. DNB sporoča: Pri letalski nesreči na Dedinju, od posledice katere je preminul tudi prejšnji vojaški poveljnik v Srbiji, protiletalski general von Schröder, se je več Srbov posebno izkazalo ter je ponesrečenemu nudilo prvo pomoč. Po naročilu vodje Reicha in vrhovnega poveljnika oborožene sile so v znak priznanja za to požrtvovanje, odločno in nesebično pomoč izpustili iz vojnega ujetništva člani rešiteljevih družin in to generala Toniča, majorja Jovanoviča in vojaka Zdravkoviča.

Kasnovano razbojništvo. DNB poroča z dne 15. t. m. Sporočajo naslednje: »Dne 29. avgusta 1941 je bila zažgana domačija Milana Spasića iz vasi Bačine, okraj varvarinski, ker je ugotovljeno, da je imenovan član odmetniške tolpe.«

Pomanjkanje cigaret v Belgradu. V Belgradu je zadnje čase precejšnje pomanjkanje cigaret. Do pomanjkanja je prišlo nekaj zaradi tega, ker je v sedanji Srbiji ostala samo ena tobačna tovarna za izdelovanje tobačnih izdelkov, na drugi strani pa zaradi brezvestnosti prodajalcev tobaka. Ti po izjavi merodajnih krogov dobe vsak drugi dan zadostno količino cigaret, katerih pa ne prodajo vseh v trafikah, temveč jih daje svojim zanesljivim ljudem, da jih potem dražje prodajo pod roko. Tako n. pr. zavitek Ibar po 15 dinarjev, zavitek Morave pa po 20 dinarjev. Pred trafikami je zaradi tega skoraj vedno prerivanje, tako da morajo dostikrat vzdrževati red policijski stražniki.

Boguslav Kucyński:

21

RIM

Nato pa mu dobra in razumevala Carmela položi roke na ramo in reče:

»Me ljubiš torej samo takrat, kadar se napiješ? Pij torej!«

Naliva mu steklenico in mu jo nese k ustom. Tu, po teh starih ulicah davnega Campo Marzio, obkroženih in gosto zazidanih, tava tudi stari Carlo izpod Porta San Pancrazio in tudi Paolo Bianchi, ki tu sprovaja svojega osla od Term Caracalla, hodi tudi vdova Giovanna Richetto z grica Gianicula, ki posreduje ženitve in skrbi, da odda srečno čim več žensk. Njej se lahko zaupajo ženske, kajti ona pozna vse neporočene moške, ne pusti, da bi pokvarili žensko, ki je v njenih rokah, brani svoje ženske in jih pripelje do srečnega konca pred oltarjem.

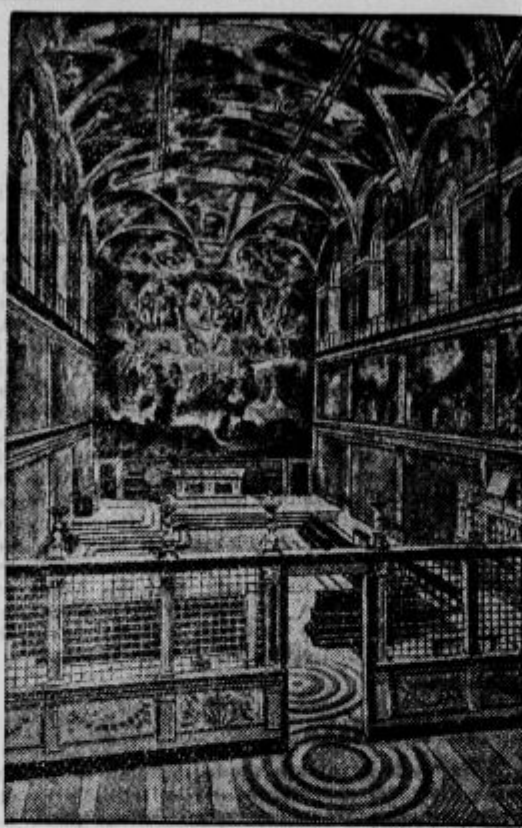
»Jaz se bom poročila,« mi je rekla sramožljivo Marija Sempri, ko sem jo srečal z Antoninom tukaj. »Ravno sva prišla sem, da kupiva prstane.«

»I mije auguri!« sem ji rekel in ji stresel roki. Marija mi je povedala še dan in uro svoje poroke. Antonio pa mi je dal svoj naslov na Via Flaminia in mi razložil, kako se pride tja. Poslovila sta se in se mi nasmejala, srečna in vesela.

»No, kdo bi si mislil, da bo šlo tako hitro!« sem pomislil in gledal za njima. Obadva pa sta stopila resnično v trgovino z zlatino. Smejeta ee in govorita, kakor da bi že zdavnaj bila mož in žena.

Ulica zavije na desno in se razširi v majhen trg. Tu dremlje na podstavku zgrbljen človek iz bron. Skozi okno v prvem nadstropju pa gledata dve deklici in se smejeta mimoidočim. Fantje, ki gredo mimo pristavljajo po tukajšnji navadi glasne pripombe: »Belle sissone, belle pupelle!«

Naprej na trgu so porušili cerkev in stare hiše, da so izpod njihovih zidov in temeljev odkrili ostanke štirih starih svetih. V sredi je okrogla kamenita plošča, podobna tisti della Bocca della Verita, na katerem sedita vojak in ženska. Odtod se vidi v globini ozkih ulic ogel palače,

Rim: Vatikan, Sikstinska kapela.

stoječe že na trgu Matei. Tako se je imenoval tisti človek, ki je hotel prevariti svojega tasta, da še ni izgubil vsega denarja ter je ukazal ponoči instalirati pred svojo palačo fontano. V ozki ulici Paganica, ki vodi na ta trg, je čuti oster duh po

kuhinja, slišati je fontano in bevsanje psov. Od vrat hiše, ki jo je nekoč imel mladi Matei, vodi mlada ženska dva lepa hirta na verižici. Res stoji pred hišo še vedno vodnjak, in tudi okno je še vedno zazidano, kakor je bilo takrat, ko jo je dal Matei, takoj ko je pokazala fontano zaročenki in očetu, pozidati. Toda slepih oken je tudi zelo veliko in ljudje, ki sede pri mizicah nasprotne krčme, niti tukajšnji ljudje ne vedo več, katero okno je prav za prav bilo ono, ki o njem govori dogodek iz davnine.

Majhni ulici de Funari in Caetani vodita okrog cerkve k ulici, imenovani vse doslej Ulica temnih kleti. Razširila se je in pomnožila z novimi hišami, temnih kleti pa ni več. Zda ravno podirajo eno teh starih hiš, iz katere so preselili vse prebivalce. Zadnji izmed njih spravlja ostanek pohištva na vozček.

»Kam greste?«
»Na Trastevere. Tam imam družino,« je odgovoril človek. Hip nato pa se popraska za ušesi in reče: »Če me pa od tam spet spode, pa ne vem, kam se bom dal.«

Na trgu Gesù je mnogo vetra. Pravijo, da sta nekoč tukaj hodila v prijateljstvu veter in hudič. Vrag je vstopil za trenutek v cerkev in je prosil veter, naj ga malo počaka. Toda veter ga ni počakal, vesel, da ga je cerkev rešila vraga, ter mu je ušel. In zato še danes piha tod precej svobodno. Veje skrivaj po ulici Celsa in meče časopise s koskov, veje na trg, kjer stoje pod cerkvijo izkopani ostanke starih temeljev.

Od tu pa se začnajo že bolj ozke in mirnejše ulice. V prvi je videti v daljavi belo postavo marmornega človeka, stoječega pod zidom. Njegov podstavek je nekoč služil ljudem za pisanje s kredo ali ogljem »prevratnih gesel«. Zato ima ta »Abate Luigi« tudi odbito glavo ter je zlepljen s kosov, roko pa ima celo iz drugega materiala. V drugi roki pa drži še vedno zvitek papirja.

Druge ulice dalje pelje na polje rož, do tako zvanega Campo dei Fiori. Ves trg je za tukajšnje tržiče. Takoj pri bregu prodaja deklica nogavice, ki jih ima na stojnici. Sedi in pije kavo iz male skodelice. Je precej zanemarljiva, napravljena tako, da je le nekaj, pa karkoli že.

»Oggi non è festa. Se dove lavora,« govori in po rimsko stavi besede. Resnično Danes ni praznik, zato ljudje hite, da bi zaslužili vsaj nekaj denarja.

»Ne samo, da bi živeli, temveč, da bi tudi kaj imeli,« pravi dekle.

Tu prodajajo copate in robčke, nogavice, jopice za dekleta v najrazličnejših barvah, take srajčke, kakor jo je dobila Franca z Isola Tiberina, kravate, škarije, prstani in zrcalca, poleg tega pa vsa tukajšnja zelenjava ter vse to, kar terja zase »cucina romanesca«.

Sosedne ulice prodajajo prav tako najrazličnejše »branze« blaga. Najbližja ulica del Pellegrino, je polna juvelirjev, prodajalen z zlatino. Drug pri drugem se stiskajo, vse izložbe imajo isto vrednost, povsod sami prstani, zlati obročki, podkovi, polno bleška in igel, bisernih školj, polževih hišic, vse to, kar le more biti komu talisman, kar naj prinaša srečo. »Porta fortuna« se imenuje tak spominček po laško. So tu še razna sidra, ključki, dlan z dvema prstoma kakor rožički, naperjeni proti nesreči, zlate figurice Amorčkov, zlat klas in zlato proso, in vsepovsod ponavljajoče se zlati rog.

Trg tukaj ni velik ter se imenuje Di Pasquino. Njegov kameniti spomenik stoji tukaj na oglu dveh ulic. Lik za spomenik nima več rok. Pasquino ima zakrit obraz, na njegovem podstavku ni nobenih opozicijskih napisov in gesel.

Kmalu tukaj se začne najbolj delavski del mesta. Zazidan je od vseh strani z zidovjem, hiše so polne ljudi, milijon oken gleda na cesto iz takih hiš, ki so kot samo železno ogrodje, od parterja do najvišjih nadstropij so ovesene s perilom, ki visi z oken. Zelenja ne vidiš prav nikjer. Se sedaj se ena teh ulic imenuje Kravja dolina.

Tukaj v okolici Campo di Marzio so nastala tudi vsa rimska praznovanja. Tu se veruje v vse. V to, da prinašajo srečo talismani iz onih zlatarjskih trgovin, da prinaša nesrečo mačka, ki križa pot, če klobuk položiš na posteljo, če razsujes sol, ali razliješ olje, da grbasta ženska prinaša nesrečo, nuna pa skrbi. Zato se jima ogibajo s poti.

Službe

Daktilografkinjo

spesobno, z dobrim znanjem italijanske, iščemo za stalno službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 345 — 11.272. (b)

Zastopnika

za Ljubljano in pokrajino, verziranega v prodaji pisalnih in računalnih strojev, z dobrim poznanjem stroje, iščemo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 678 — 11.274. (b)

Mehaničarja

za različne pisalne stroje (type), izvežbanega, zmožnega italijanske — iščemo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod št. 456 — 11.273. (b)

Prodamo

»Negnil«

proti »nilobi« krompirja itd. Pol kg zadostuje za 1500 kg. Velja 18.50 lir. Trgovci znaten popust! Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfsova 3, tel. 34-73.

Kupimo

2951

DRVA
PREMOG
IVSCHUMI

Naročajte in širite
»Slovenca« !

Farete il bucato bene e senza fatica usando il Sapone in polvere

»Asa«

prodotto perfetto ed economico.

Dobro in brez truda boste prali, če uporabljate milni prašek

»Asa«

sijajen ekonomičen izdelek

Esclusivista
NUOVA COMMERCIALE DOLCIARIA
Trieste, via Torrefranca 27, telef. 44-67

Naročite »Slovenčev koledar« !

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustil naš iskreno ljubljeni soprog, sin, brat in svak, gospod

inž. Martin Vraničar

gozdarski pristav

dne 17. septembra t. l. po kratkem trpljenju. — Pogreb draga pokojnika bo v petek, dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v Zal. kapele sv. Antona, na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana - Metlika, dne 18. septembra 1941.

Globoko žalujoči: Anica, soproga; rodbine: Vraničar, Gornik, Tonin - in ostalo sorodstvo.

LJUBLJANSKI
KINEMATOGRAF
Predstave ob 16. in 19. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 13. in 19. uri

Dva filma napetih in romantičnih pustolovčin

Jekleni šerif in Teror zapada

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Monumentalno filmsko delo po rom. T. Grossija

Marco Visconti

Odlomki iz tajinstvene knjige o srednjem veku. Carlo Ninci, Mariella Lotti, Roberto Villa in dr.

KINO UNION - TEL. 22-21

ALIDA VALLI je prejela na letošnji razstavi v Benetkah prvo nagrado kot najboljša igralka v veles filmu;

Mail stari svet

po romanu A. Fogazzara. — Globoka ljubezenska drama sredi boja med fevdal in meščanstvom

KINO MATICA - TEL. 22-41

Največja senzacija filmskega platna

Frankenstein

Najboljši evropski komik v najzabavnejšem filmu

Kralj športa

Predstave ob 7. uri. Konec pred pol 10. uro

KINO KODELJEVO - TEL. 41-64

Umrli nam je v starosti 75 let naš dragi mož, oče, tast, stari oče in stric, gospod

GUINOT ALAIN

Pogreb bo v petek, 19. sept. ob pol 3. pop., v Zal. kapele sv. Kristofa, k Sv. Križu.

Ljubljana-Ussel (Francija), 18. sept. 1941.

Zalujoči: Guinot Hortense, žena; Sidonija Jeras, roj. Guinot, hči; Josip Jeras, zet; Marija Jeras, vnukinja, ter ostalo sorodstvo.

Kupimo

Suhe gobe

prodaš po najvišji ceni v trgovini Čuček, Sv. Petra cesta 13, tel. 31-85. (I)

Sveže gobe

in liščke za vlaganje kupuje večje količine trgovina Čuček, Sv. Petra c. št. 13. (K)

Suhe gobe

jurčke in liščke — kupi vsako količino po najvišji dnevni ceni trvdka Fran Pogačnik, Ljubljana, Tyrseva cesta 33 (Javna skladišča).

Vajenci

Vajenca

za modelno mizarstvo — sprejem. Milan Krajnc, Tyrseva 41. (V)

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme trgovina Julio Meini, Tyrseva cesta 2, Ljubljana. (V)

Dolarske hijene

26

Gizela je vesela, toda ne kaže veselja glasno, kakor je sicer njena navada. Vsa sreča, ki si ji je zopet tako nenadoma približala, ima kapljico grenkobe v sebi. Ko se smeje, zadovoljna z resničarjem, ki jo tako krotljivo zadeva, je vsa drugačna kakor sicer, tako da to opazi celo njen oče. Saj se mu niti ne zahvali, da popira Grillu in ga tako pomaga reševati. Zakaj pa, si misli Gizela. Okrog vrata bi padla očku, če bi vse to storil njej na ljubo. Toda očetovih korakov ne vodi niti bol, niti sreča njenega srca, pač pa le kupčija.

Dobro uro po tem razgovoru bi časopisni poročevalci v resnici lahko posneli sliko, ki so jo prav ta dan opoldne že občudovali bralci nekaterih newyorških časopisov. Gizela in oče vstopata v posebni vlak, ki naj ju odvede v neprekinjeni večnji naravnost v New York. — Dve uri kasneje sta že v New Yorku. Komaj obstane ločevalcev k vratom bogato opremljenega salonskega vagona. Harley Morton in Gizela se radovednežev skoraj ne moreta ubraniti. Stari Morton se dela, kakor da bi bil na vse pretege razkašen, ker čas njegovega prihoda ni ostal tajen. V resnici pa je obvestilo povzročil sam. Ko se Morton in Gizela odpeljeta v belo marmorno palačo, ki ju čaka na Peti aveniji, pa že poročajo poročevalci svojim uredništvom najnovejše novice. V tiskarnah imajo novo senzacijo. Uro kasneje izidejo zopet nekatere posebne izdaje, ki že vedo povedati, da se je Harley Morton z Gizelo vrnil v New York. Ob tem času je borza sicer že zaprta, toda bitka je za Grillovo družbo itak že dobljena. Nihče ne dvomi več, da bodo v prvih jutranjih urah prihodnjega dne delnice Grillove družbe in rudnikov bakra dosegle svoj stari in stalni tečaj.

Ko pride Morton v svojo palačo, odhiti še v plašču in klobuku naravnost v delovno sobo. Že sedi za telefonom in sprejema poročila. Vsa so ugodna.

»Lahko si prepričana, tvoj Jonny je za vedno zlezel iz zagate. Starega Rackleya je zapustila sreča. Nobena stvar mu ne gre tako, kakor jo naprej preračuna. V zadnjem trenutku je vrgel še nekaj Grillovih delnic na borzo po najnižjih cenah, samo zato, da bi pritislil tečaj Grillovih delnic ob tla. To je prišlo prav mojim mešetarjem in zastopnikom, ki so hitro pokupili vse... Kolikor je mogoče presoditi, ni niti delnic Grillove družbe, niti delnic rudnikov bakra na borznem trgu. Kdor jih ima, je vesel in nihče ne misli na to, da bi jih prodal.«

Gizela pokima. Ves čas jo moti občutek, da se vse to dogaja samo zaradi denarja, ne pa zaradi njene sreče. Zato vpraša očeta, kdaj se bo razgovoril v Grillom.

»Še ne, Gizela. Le počakajmo. Jonny bo prišel že sam! Do tedaj pa imava čas.«

»Ne verjamem, da bi Jonny sam od sebe prišel.« Gizela sicer ne ve, kaj ji je navdalo to misel. Vsekakor pa čuti, da bi bila zelo razočarana, če bi Jonny kljub temu prišel sam od sebe k očetu.

»Le nikar se ne boj!« se smeje Harley Morton. »Že jutri pride in to še pred dvanajsto!«

Gizela okleva. »Dobro, bom počakala!« in odide iz sobe.

Morton pa še čaka pri pisalni mizi. Prepričan je, da bo Grill še ta dan skušal stopiti z njim v zvezo. Toda Morton čaka zaman. Jonny Grill molči. Harley Morton čaka po nepotrebnem tudi vse naslednje dopoldne. Zopet se moti. O Grillu ni glasu.

Ko sedita Morton in Gizela drugega dne opoldne skupaj pri kosilu, prvi nejevoljen, Gizela pa vsa vesela, da je imela prav, se jima niti

sanja ne, kako strašen in trpek boj je dozdevni Grill ta čas bojeval z vsemi mogočimi malenkostmi, ki so mu grozile sproti, da ga razkrinkajo. Kaj vesa oba o vseh pasteh in zankah, ki jih sproti nastavlja Palmerju. Vsaka minuta, ki jo prebije Palmer v bližini starega Charleya, je zanj najhujše trpljenje. Vsaka kretnja, vsaka beseda, ki jo Palmer spregovori, je zanj najtežje delo, ki ga opravlja le s skrajnim naporom. Ponorejanje Grillovega podpisu in pregledovanje listin v Grillovi miznici je otročja igranka proti temu, kar mora prestat Palmer, če je skupaj s starim Charleyem ali pa, kar je še hujše, če klepetajo s stricem Paddyjem.

X. POGLAVJE

Stric Paddy ne da miru

V omotici divjih doživljajev je bil Palmer z vso dušo zagazen v rešitev Grillove družbe in ni imel časa misliti na vse malenkosti. Sedaj pa, ko je tudi sam prišel iz divjega vrveža, ko sta se umirila Charley in stric Paddy, sedaj pa vedno bolj čuti, kako ga obdaja vse polno nevarnosti. Nešto vprašan moli Palmerja. Tembolj mučna in tem bolj utrudljiva so, čim bolj so brezpomembna. Saj vendar ničesar ne ve iz Grillovega življenja. Sam Bog ve, kako se je obnašal pravi Grill, preden je šel zvečer k počitku. Kdaj je dajal potrebna navodila Charleyu za naslednji dan, zvečer ali jutraj? Ali je Grillu pri preoblačenju sluga pomagal ali ne? Kdaj je Grill jutraj vstal? Ali je nato uporabljal v prvi tople ali mrzlo vodo? Ali je ostajal jutraj v palači, ali je takoj odhajal v podjetje? Ali je bral časopise pred zajtrkom, ali med zajtrkom, ali pa morda v avtomobilu, ali pa šele v podjetju? Vse te brezpomembne malenkosti, ki so se razvile v Grillovem življenju v pravo navado in ki so tudi za Charleya same po sebi umevne, so za Palmerja — uganka. Težka uganka! Kadar koli je Palmer

skupaj s Charleyem, vedno ga neprestano ostro opazuje. Z njegovega obraza skuša razbrati, če se obnaša tako, kakor bi se Grill. Ves prestrašen obstane, če vidi, da se s vsemu starčku širijo oči od začudenja, ali če Charley presenečen pogleda, ko on nekaj reče. Kamen se mu zopet odvali od srca, če vidi, da njegovo obnašanje zvestemu slugi ne dela preglavic. Še hujša mora je seveda stric Paddy. Njegova življenjska naloga je menda, da obira vse sorodnike do ne vem katerega kolena. O vseh teh ve in pripoveduje vse podrobnosti. Ne samo rojstne dneve, celo rojstne ure ve na pamet. Palmer ob takem klepetu navadno mirno sedi in posluša. Saj se mimogrede lahko marsikaj nauči. Vse, kar stric Paddy pripoveduje, členi in razpostavlja po predalih svojega spomina. Hkrati pa obupava, ker se boji, da mu bo odpovedal spomin.

Teh muk, da ne reši niti sicer tako razveseljivo dejstvo, da se tečaj delnic Grillove družbe in bakrenih rudnikov naslednjega dne ob prvih urah dela na borzi neprestano popravljajo. Kaj mu pomaga, če so delnice še pred dvanajsto dosegle svoje stare stalne tečaje. Tečaj Grillove družbe je ob enih popoldne dosegel stošest dolarjev, delnica bakrenih rudnikov v Coloradu pa je ob tem času vredna trindvajset dolarjev. Tudi objave v časopisu, ki služi Rackleyu in ki trdijo, da je zgodba z dvojnikom Palmerjem zlobna prevara, niti najmanj ne spremenijo položaja na borzi.

Stric Paddy se ves srečen smeje, samo občudovanje ga je. »Čudovit! Jonny, dobro si ga! Glej, v časopisu stoji tudi, da se je Harley Morton z Gizelo vrnil že včeraj v New York.« Stric Paddy kar obožuje svojega »nečaka«, ki se mu zdi po teh težkih dnevih tako spremenjen.

»Priznam, Jonny, ne morem razumeti, kako si iztuhtal to noro zgodbo s Palmerjem!«

Palmer se skuša s silo obvladati. »Da, da!« pravi in umolkne. O Palmerju pa res ne mara govoriti.